

A beilleszkedésünket elősegítő együttműködésért

Az utóbbi időben öröndetesen erősödik a lundi bevándorlók szövetségének tevékenysége. Ennek két okát ismerjük. Az egyik a város anyagi támogatása, a másik a szövetség vezetőségének célirányossága. Ez utóbbihoz tartozik az is, hogy a szövetség vezetőségében több magyar ember is helyet kapott, akik megfelelő tapasztalatokra tettek szert, a szövetséget alkotó valamely egyesület irányításában. A szövetség elnöke Fodor Béla, a Transsylvania egyesület alapítója, a táncházmozgalom svédországi terjesztésének elkötelezettje. Vezetése alatt érezhetően javult a szövetség rádiójának, lapjának, internetes kapcsolatainak a tevékenysége és az egyesületek közötti együttműködés. Mindez minden bizonnyal pezsdítően hat majd a tagegyesületek tevékenységére is.

Közismert, hogy a lundi lakosság száznál több nemzetiségű, amely egyrészt a nagy számú vendégdiáknak, másrészt pedig a kisebb afrikai törzsekre is kiterjedő gondos nyilvántartásnak köszönhető. Jóleső érzéssel nyugtázhatjuk, hogy a befogadó ország hivatalaiban, az általunk ismert és tiszteletet igénylő Szent István-i intelmek szerint járnak el. Innen az a gondoskodás, amely az itt élő bevándorlók számára megfelelő körülményeket teremt a beilleszkedésre. A bevándorlók szövetségébe eddig húsznál több egyesület tömörült, azzal a határozott céllal, hogy a különféle nemzetiségű jövevények beilleszkedését elősegítse. A világos célúzás érdekében a bevándorlók egyesületeinek szövetsége nevét a beilleszkedést elősegítő egyesületeket összesítő egyesületeket jelölő névvel cserélte fel (LIFS), lehetőséget adva ezzel, minden érdeklődőnek a beilleszkedést elősegítő sokoldalú tevékenységre.

A szövetség két magyar és a vegyes nemzetiségű Transsylvania egyesület tagjainak, a Magyar Ligetben meghirdetett *Beilleszkedni igen, beolvadni nem!* jelszavának is igyekszik elismertséget szerezni az együttműködésben, mert ezzel kívánja hangsúlyozni, hogy a bevándorlók sajátos kultúrájukkal, szokásaikkal, nyelvükkel gazdagíthatják a befogadó országokat, teljes beolvadásukkal, értékeik feladásával nemcsak magukat, de az országot, az őket befogadó közösségeket is szegényítenék.

Ilyen megfontolással, saját lapjai, rádiója és közművelődési tevékenysége mellett, a magyar egyesületek tagjait arra buzdítja, hogy tevékenyen vegyék ki részüket a LIFS sokrétű munkájából.

Folytatása a 2. oldalon
Tar Károly

Pápai Páriz Ferenc (1649-1716):

Békességet magamnak, másoknak

„Igen szükséges embernek a sok pártütésekkel felháborodott és részekre hasonlott időben a magára való vigyázás. Mely miatt annyira megvesztegetődtenek az emberek elméi, hogy ha az emberek szembetalálkoznak egymással, egyik a másikat gyanúsítással teljes szemmel nézi, ha tudniillik nem ismeri: ha ismeri pedig egymást, összevesznek és szitkozódhatnak egymásra. Szükség ezért az eszes embernek, hogy szelíd, nyájas, egyenes, szorgalmatos és sokára elérkező elmére tégyen szert, magába szálljon, ne légyen része amaz agyafúrt természetben, hogy mindenütt beszélje a maga értelmét, dolgok felől való ítéletit s indulatját, hogy ellenségül vesse mindazokat, akik más értelemben vannak tőle.”

Nyílt tér

Másfél esztendővel ezelőtt, amikor átvettem a lap szerkesztését azt terveztem, hogy tovább viszem a lap alapítójának törekvéseit. De a megyei politikai életben vállalt felelőségeim miatt nem maradt időm a lapszerkesztésre: a Magyar Liget két száma elmaradt. A szövetségmagyarság szolgálatában állni nehéz, de áldott feladat. Most, hogy kénytelen vagyok visszaadni a szerkesztés szisztematikus munkáját a lap alapítójának, köszönetet mondok az olvasónak az elmúlt másfél évért. Kívánom, hogy a szerkesztő kitaró munkájának gyümölcsét továbbra is meleg érdeklődéssel fogadja a lap egyre népesebb olvasótábor.

Lőrinczi Borg Ágnes

Tartalom:

Jelenidő 2-7, Nyári történetek 6-7, 22, Akik mellettünk jártak 8-9, Akik mellettünk járnak 10-13, Oslói Oldal 14-18 Iskola 19-20, Ághegy Rádió 21, Gyermekeknek 22, Lélegzondozó 24-25, Ághegy Könyvek 26, Szerelmes természetrajz 27-28, Konyhatítkok 29, Sport 30.

Lapunk a világhálón: www.hhrf.org/magyarliget
ISSN 1404-7780

Nyári történetek

Pótoljuk kimaradt történetünket a 6-7. és a 22. oldalakon

Folytatás az első oldalról

S hogy ez így van jól, mutatja a szövetség lapjának, az Över Gränsen-nek egyre javuló színvonala, amely a közreműködő négy magyar munkatársának is köszönhető.

Ugyancsak előremutató az Ághegy Rádió magyar nyelven sugározott irodalmi és művészeti anyagainak CD-lemezen való megjelenítése, amely az annak idején, a Liget Rádióban alkalmazott változatos rádiós műfajok (interjúk, istentisztelet-közvetítések, kerekasztal-beszélgetések, telefonos kapcsolatok, élőzenés közvetítések, helyi hírközlés stb.) bevezetéséhez hasonlóan, jó példát szolgáltatott a többi nemzetiségi műsor korszerűsítéséhez is. A helyi előjáróság segítségével, nemsokára, a szövetségben együttműködő egyesületek számára lehetőség nyílik nemzetiségi tévéadások sugárzására is a helyi stúdióból. A kibővülő lehetőségek megfelelő kihasználására és irányítottságára alakuló többnemzetiségű média-irányító bizottságban minden bizonnyal helyet kapnak a magyar egyesületek képviselői is, közösségi munkájuk eredményeképpen javulhat a saját egyesületi munkájukban mindaz, amitől nagyban függ a tagság tevékenységének további javítása, a fokozottabb részvétel a művelődési, az anyanyelv-ápolási és hagyományörző munkában, az értelmes szórakozás korszerűsítésében.

Nyilvánvaló, hogy a szövetség munkájának felfrissülése kihat, ki kell hatnia, a szövetségbe tömörült egyesületek munkájára is. Mindez pedig elősegíti a legkülönbözőbb nemzetiségűek olyanforma beilleszkedését, amely értékörző módon, a tágabb értelemben vett közösség, városunk további gazdagodását eredményezi.

Lund város az elkövetkező öt évben ötvenmillió koronát áldoz arra, hogy méltóképpen felkészüljön a 2014-ben elnyerhető kultúra városa címre. Az itt élő nemzetiségek tevékenységének felpezsdítése is ezt a nemes célt szolgálja. Csak nyerhetünk belőle. Érdemes végiggondolni, hogy kinek-kinek a hozzájárulásával mennyi mindenre adódik lehetőség a kisközösségek szellemi életének megújítására, frissítésére. Figyeljünk hát a LIFS-re, kövessük kezdeményezéseit, kapcsolódjunk be kedvünk és tudásunk szerint sokoldalú tevékenységébe!

Az ismert okok miatt, anyaországi segítségre nem számíthatunk, az Ághegy-Liget Baráti Társaság arra kéri tagjait és barátait, hogy az eddigieknél hathatósabban támogassák az év végére elkészülő V. kötetünk világhálón és nyomtatásban való megjelenését:

Számlaszámunk:

PlusGiro 105 29 43-6 **Ag.-Borg**
Tagdíj: 80 kr + V. kötet 100 kr)
Adományokat is hálásan fogadunk.

A felajánlott képzőművészeti munkákat, gyűjteményes kiállítás keretében jótékonyági árverésen értékesítjük. Az eddigiekhez hasonlóan a tagok az V. kötetet is önkölt-ségi áron kapják.

A Svédországi Magyarok Országos Szövetségének egy esztendeje

Részletek Bihari Szabolcs, a SMOSZ elnökének beszámolójából

Tisztelt Közgyűlés! Hölgyeim és uraim! Kedves barátaim!

Ismét eltelt egy év, eljött az ideje, hogy munkánkról számot adjunk. Összegeznünk kell az elmúlt esztendő történéseit, s e történések-ből tanulva, a megfelelő következtetéseket levonva, valamint a szá-munkra kötelező új működési előírásokhoz igazodva, olyan cselekvési tervet kell meghatározni, amely hosszú távon biztosítja Országos Szövetségünknek a tagság által elvárt szinten történő működését.

Évek óta elnöki beszámolóim elején elmondom a legfontosabb megá-lapítást: VAGYUNK! Ez a legfonto-sabb, ennek nagyon kell örülnünk. A tavalyi év sem volt külön az elmúlt éveknél, egy sor nehézséget hozott; a külső, ránk ható tényezők nem igazán voltak kedvezőek számunkra. Hogy ennek ellenére szinten tudjuk tartani szervezetünk működését, az dicséri elsősorban a tagságot, a segí-tő kezeket és mindenkit, aki önzetlen

munkájával hozzájárult a közös ered-ményhez!

A 2007-es év, viszonyítva a 2006-hoz, egy kicsit visszafogottabb volt. Ez azt jelenti, hogy nem volt olyan nagy esemény mint az 56-os forradalom 50 éves évfordulója, amelynek méltó megrendezése igen komoly erőfeszíté-sünkbe került. A 2007-es évben az így „felszabadult” energiánkat és le-hetőségeinket a saját programjainkra, működésünkre, valamint az új követel-ményeknek való megfelelés előkészítésére fordíthattuk.

TAGSÁG ÉS EGYESÜLETEINK

A SMOSZ taglétszáma évek óta alig változik, 5400 és 5600 között mozog. Ez azt jelenti, hogy állandó és megbízható tagságunk van. Természe-tesen vannak ingadozások, hol le, hol fel, de ezek mindig a „tűrőhatáron” belül mozognak. Örömdetes és me-gnyugtató tény, hogy a taglétszám vi-szonylag stabil, elkeserítő viszont, hogy apad az aktív tagok száma. Nem új jelenségről van szó. Sajnálatos azonban, hogy áttérés ezen a téren a

tavaly sem történt, pedig sok helyen égető szükség lenne új segítő kezekre. Két egyesület jelezte, hogy megszű-nik,

illetve működését szünetelteti. A markarydi egyesületnél ez várható volt, mert egy olyan kis egyesület esetében, mint a markarydi, néhány család elköltözése azt jelenti, hogy a taglétszám olyan szintre esik vissza, amikor már nem lehet egyesületi tevé-kenységet szervezni. Öröm az öröm-ben, hogy a tagság továbbra is részt vesz a magyar egyesületi életben, a környező városok szervezeteiben.

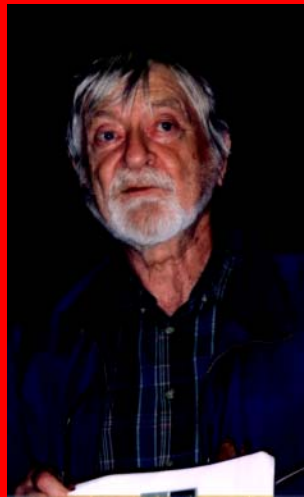
A solnai egyesület szünetelteti műkö-dését. Reméljük, hogy csak átmeneti-leg, hiszen itt egy elég nagy taglétszámú egyesületről van szó.

Örömmel számolok be arról, hogy néhány egyesületünk, amelyek az el-múlt években „takaréklángon” műkö-dtek, tavaly erőre kaptak, és tevékeny-ségükkel a legjobbak közé küzdötték fel magukat. Gondolok itt elsősorban a halmstadi egyesületre, amelyet néhány éve még a megszűnés réme fenyege-tett, de amely mára az egyik legjobban működő egyesületünk lett. De szől-nom kell az orvos-egyesületünkről is, hiszen itt is látványos előrelépés történt.

Nem tudom, ki hogyan van ezzel, de nekem a számok nem sokat mondanak. A száraz lexikális adatok sem ragadnak meg az emlékezetemben, különösen, mikor emberi lényről van szó. Számomra mindennél beszédesebb egy meleg kézfogás, egy önfeledt nevetés, egy okos gondolat, egy felvillanó pajkos mosoly, két ölelésre tárt kar, vagy egy elkapott tekintet. Apró mozaikkoc-kákból alakul ki bennem egy kép, mely nem azonos ugyan az eleven, szerető, szenvedő, érző és gondolkodó, elmélázó és tette kész, erényekkel és gyarlóságokkal teli hús-vér emberrel, hanem csupán annak a lelkemre vetített sűrítményével, abban a formában, ahogy én őt magamba fogadtam. Éppen ezért senki se várjon most tőlem számokat, adatokat, érdemek felsorolását, mert én nem szolgálhatok egyébbel, mint egy könnyű tollvonásokkal megrajzolt arccal.

Képzeljtek el egy csodálatosan szép júniusi hajnalt. A nyitott ablakon át belibben a jázminillattól súlyos, harmatos, rigófüttyös nyár. Halk furulyaszó vegyül a tóparti csendbe. A termé-

A 80 éves Szente Imre ünneplése

szet s a lét évezredek titkai előtt alázattal tiszteleg a muzsika és a nyelv szerelmese. Lényéből béke és nyugalom árad. Csak az emberi gonoszság és ostobaság láttán veszít végtelen türelméből. Időnként titokzatosan hallgat. Homloka évgyűrűi mögött rímek, verssorok, okos gondolatok születnek. Furfangos, huncut tekintetéből életöröm sugárzik. Bensőséges, őszintén érdeklődő, együtt érző barát, igaz ember. Megfontoltan szól, szavai bátorítják, biztatják a botorkálót, de óvatos körültekintésre intik, vagy éppen megdorgálják a meggondolatlant. Ajka lágyan, zamatosan ejti a szavakat. Félte őrzi és ápolja a szülőföld szellemi és nyelvi kincseit. Büszke lehet rá a nemzet, melyből vétetett, s melyhez az idegenben is hű maradt. De elsősorban mi, svédországi magyarok vagyunk rá büszkék, és hálásak, hogy ilyen nagyszerű sorstársat rendelt mellénk a Gondviselés.

Isten éltesse sokáig szeretett, nagyra becsült honfitársunkat, Sente Imrét.

Veress Mária

Összességében megállapítható, hogy egyesületeink jól működtek. Számptalan klubest, egyesületi program, anyanyelvi és ifjúsági program igazolja munkájuk eredményességét. Nagyszerű eredménynek tartom, hogy 2007-ben is, az előző évekhez hasonlóan, az egyesületi rendezvények száma 1100 és 1200 között mozgott. Természetesen gondok is voltak. Ezek szinte kivétel nélkül személyi eredetűek. Remélem, hogy a jövőben egyre többen fogják megérteni, hogy a közösségi életben nincs helye a személyeskedésnek, a felesleges vitáknak, az alpári támadásoknak. A tagság mindenütt jókedvet, megértést és elkötelezettséget kíván, ellenkező esetben egyszerűen elmarad az egyesületi életből.

Minden évben néhány egyesületünk kerek évszámú évfordulót ünnepel. Tavaly a lundii egyesület emlékezett meg fennállásának 50 éves évfordulójáról egy nagyszerűen megszervezett, nívós rendezvénnyel. A norrköpingi egyesületünk augusztusban szintén a kerek évszámhoz méltóan ünnepelte 10 éves fennállását. Ismételten gratulálunk, és boldog születésnapot kívánunk mindkét egyesületünknek. Kívánjuk, hogy a továbbiakban is

hasonló szép eredményeket elérve, tevékenységükkel gazdagítsák a svédországi magyar közösségi életet.

PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK
2007-ben rendkívül sok és nívós programunk volt neves előadókkal. Tavasszal a március 15-i ünnepi körúton vendégeink voltak Felvidékről Csanaky Nóra és Écsi Gyöngyi, Budapestről Cselényi László, a Duna TV elnöke, és Bakos István. Áprilisban ismét Écsi Gyöngyit láttuk vendégül, ezúttal gyermekeinket örvendeztette meg kitűnő előadással. Az őszi vendégeink sorát a kassai színház nyitotta, majd következett az október 23. tiszteletére rendezett ünnepi turnén Bécsből Deák Ernő és Budapestről Beregszászi Olga, november elején. Sepsiszentgyörgyről volt vendégünk Gazda Zoltán, a sort a kolozsvári bábszínház zárták a szokásos mikulási előadásokkal. Előadóink nyolc-kilenc helyszínen léptek fel, és a közönség mindenütt elismeréssel fogadta programjaikat. A központi, illetve a kiemelten támogatott rendezvények sora a tavaly két újjal bővült. Először támogattuk az immár hagyományossá vált göteborgi Huset-rendezvényt, és az Önképzőkör nyári táborával párhuzamosan, a

fiatalok számára megrendezett Mervel Ferenc fordítói táborát. Mindkét rendezvény méltó volt a támogatóra, programjaikról csak elismeréssel lehet szólni. A hagyományos központi rendezvényeket menetrendszerűen megtartottuk. Az Önképzőkör nyári táborát, a SOMIT-táborokat, az anyanyelvi táborát a korábbi évekhez hasonlóan kitűnően megszervezték és lebonyolították. Sajnálatos, hogy tavaly elmaradt a Cimborák- és a cserkész-tábor. Reméljük, mindkét esetben csak átmeneti szünetről van szó, hiszen igény van rájuk.

Összegezve elmondható, hogy a kiemelten támogatott rendezvények és programok jól sikerültek, helyes a kiemelt támogatásuk, és ezt természetesen a jövőben is folytatni kell.

MAGYAR HÁZAK

Büszkeségeinkről, a stockholmi Magyar Házzal és a kristianstadi délsvédországi Magyar Otthonról szólva örömmel jelenthetem, hogy hála a gondos működtetőknek és karbantartóknak, rendben vannak. Szépülnek, csinosodnak.

Folytatás a 4. oldalon

Ághegy bemutatók

Bemutatták az **Ághegy** című skandináviai magyar irodalmi és művészeti folyóirat, Lundban szerkesztett, 15-20 számát tartalmazó kötetet, immár hagyományosan nagy sikerrel, a Magyar Köztársaság Svédországi Nagykövetségén. Dr. Iklódy Gábor nagykövet úr, megnyitójában hangsúlyozta, hogy a nyugati régióban egyedülállóan, ez alkalommal csupán a skandináviai irodalompartolók anyagi támogatásával sikerült ezt az újabb, antológialént gyarapodó kötetet kinyomtatni, amely kézzelfogható bizonyítéka az északon élő magyar értelmiségiek összefogásának.

A kötet több mint háromszáz alkotó munkájára hívja fel a figyelmet. Mindnyájan hídszerepünk kiteljesítésének óhajával, a saját alkotásaikat és az északi országok irodalmának és művészetének

Tóth Ildikó
hangulatos
svéd-
magyar
elbeszélését
olvasta.
A háttérben
a Iklódy
Gábor
nagykövet.

tolmácsolását tűzték ki maguk elé.

Az **Ághegy** szerkesztője, miután köszöntötte a 85 éves Szente Imre költőt és Dusa Ödönre emlékezett, a folyóirat *Rügyek* rovatában jelentkező kezdők közül mutatott be néhányat, a lap műhely-jellegét hangsúlyozandó. Felvasott munkáiból Tóth Ildikó (az **Ághegy** Könyvek sorozatában első kötetes), Veress Mária (elbeszéléseiből) és Lőrinczi Ágnes (verseiből).

Lázár Rozi festményeit, Bartha akvarelljeit mutatta be a hálás közönségnek.

A találkozó utáni kötetelen beszélgetéshez az **Ághegy-Liget** Baráti Társaság hat asszonya készített különféle izletes süteményt.

Az **Ághegy** szerkesztősége igyekszik az összes skandináviai magyar követség segítségével bemutatkozni olvasóinak, támogatóinak.

Folytatás a 3. oldalról

A stockholmi ház esetében elmondható, hogy a karbantartás és a rezsi költségeit kigazdálkodják, ami óriási szó, és csak hálával és köszönettel tudjuk illetni mindazokat. Örvedetes, hogy ebben a kérdésben áttörés történt Kristianstadban is. 2007-ben, tulajdonképpen először, ott is sikerült a költségek egy részét kigazdálkodni. Az ottani körülmények viszont eltérnek a stockholmiaktól, ezért nem lenne reális az az elvárás, hogy a teljes üzemeltetési költséget kigazdálkodják. Tavaly végre sikerült rendezni a kristianstadi ház birtokpapírjait. Örömmel jelentem, hogy tavaly sikerült újabb 60 ezer koronát törleszteni a kristianstadi házra felvett kölcsönből, ami azt jelenti, hogy ha minden az elképzeléseink szerint alakul, akkor a következő két évben teljesen kifizetjük adósságainkat.

HÍRADÓ ÉS HONLAP

A tagsággal és a rólunk tudomást szerezni akarókkal a legfontosabb tájékoztató jellegű kapocs az évente négyszer megjelenő Híradó, és a honlapunk. Akik rendszeresen olvasák a Híradót, megerősíthetik, hogy a

lap számról-számra szebb és tartalmasabb lett, Újvári Tünde főszerkesztőnek és segítőinek köszönhetően. Hihetetlen munkát végeznek. Igazán ezt csak az tudja felbecsülni, aki valaha is megpróbálkozott újságírással vagy szerkesztéssel. Nekünk, laikusoknak, nem marad más, mint kifejezni köszönetünket és nagyrabecsülésünket. Sajnos, a munka mennyisége és egészségi okok miatt részleges átszervezésre kényszerültünk az idei évtől. Bízunk benne, hogy mindez segít majd abban, hogy a lap a jelenlegi szinten és formában megmaradjon.

(Az idén még nem jelent meg a Híradó, e beszámolót is azért közöljük, hogy a Szövetség tevékenységének ismertetését elősegítsük. — A szerk. megj.)

A honlapunkat gyakorlatilag Kormos László egymaga szerkeszti. Nincs könnyű feladata. Sajnos akadozik részünkről is, és a tagszervezetek részéről is a megfelelő támogatás és együttműködés. A honlap szerkesztője csak azt az anyagot tudja kitenni a világhálóra, amit megkap! Kérlek Benneteket, hogy a jövőben igyekezzetek naprakész információt küldeni számára, mert a honlapunk – elérhetősége révén – a svédországi magyar élet tükré, amelyet a világ

bármely pontján megnézhetnek. Kérem, értsük meg: nem elég dolgoznunk csupán, a munkánkról hírt is kell adnunk!

LOBBY-TEVÉKENYSÉGÜNK

Minden olyan esetben, amikor úgy véljük, hogy valamilyen módon sérülnek az emberi jogok és a demokratikus ügyvitel a környezetünkben – kapcsolatainkat és helyzetünket felhasználva – ezek ellen szót emelünk. Tavaly két ilyen eset volt: először szót emeltünk a kolozsvári Bolyai egyetem érdekében, majd ősszel a szlovákiai szégyenteljes Benes-dekrétumok ellen. Levélben tájékoztattuk a svéd kormányt a kialakult helyzetekről, kifejezve nemtetszésünket és aggodalmainkat, és kérve, hogy hassanak oda nemzetközi kapcsolataik révén, hogy ezek az égbekiáltó igazságtalanságok megszűnjenek. Természetesen nem vagyunk annyira naivak, hogy azt higgyük, ezen tiltakozások hatására minden jóra fordul. De hisszük, hogy fontos szavunkat felemelni, remélve, hogy előbb vagy utóbb számunkra megnyugtatóan rendeződnek ezek a kérdések, és ehhez akarunk mi is hozzájárulni.

Megmérettünk

Az év elején igen fontos, az Ághegy-Liget Baráti Társaság életét és tevékenységét érintő eseményre került sor Budapesten. Január 21-én a Magyar Írószövetségben a Skandináv Est keretében mutatták be az Ághegy antológia IV. kötetét. Az irodalmi estet számos magyar író és a közönség nagy érdeklődéssel követte. A teljesség igénye nélkül hadd említsünk meg néhányat a megjelent írók közül: Puztai János, Kenéz Ferenc, Bágyoni Szabó István, Orbán Ferenc, Áskossy István festő- és grafikusművész, Kerékgyártó László nagyváradi festőművész, Nick Ferenc, a Magyar Kultúra Lovagrend alapítója. A bemutatást követő kötetlen baráti beszélgetésen számos, a svédországi és skandináviai magyarság szellemi élettel kapcsolatos, kérdés állt. Különösen az itteni alkotói tábor és szellem alakulására voltak kíváncsiak a jelenlevők.

Az irodalmi estet Vasy Géza irodalomtörténész, a Magyar Írószövetség elnöke vezette be. Elemző-értékelő beszédében átfogó összefüggésekben ecsetelte azt az alkotói munkát, amely Skandinávia-szerte és a nyugati világ számos

országában folyik az Amerikai Egyesült Államoktól kezdve, Franciaországon és Németországon át Angliáig vagy Argentínáig. Olyan szellemi műhelyek ezek, ahova nemcsak összpontosulnak a kinti magyar szellemi erők, de egyszerűs mind az anyanyelvi kultúrát szétszűrő, a magyarságtudatot erősítő szerepet is betölthetnek.

Aniszi Kálmán
Folytatása a 6. oldalon

*
Tar Károly
beszámolójában
vázolta a
folyóirat célját,
rendeltetését.
Mellette
Vasy Géza, az
Írószövetség
elnöke,
Aniszi Kálmán
író,
szerkesztő és a
felolvasó
Árkossy
Ilona
színművésznő

GAZDASÁGI HELYZETÜNK

Az elmúlt év pénztári beszámolóját és az ellenőrk jelentését természetesen külön is meghallgatjátok.

Előjáróban annyit, hogy a pénzügyi lehetőségeinkkel való sáfárkodást a lehető legkörülményesebben végeztük. Szüksős forrásainkat sikerült úgy igazítani, hogy jutott mindenre, és közben sikerült egy bizonyos egyensúlyt is megteremteni a különböző kiadási tételek között. Ez utóbbi azért is fontos, mert ez az egyik biztosítéka a belső nyugalomnak. Mivel tudtuk, hogy 2008 a változások éve lesz, igyekeztünk erre is felkészülni, mert az átmenet anyagi háttérét is biztosítani kell.

KAPCSOLATAINK

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösséggel az együttműködésünk jónak és korrektnek mondható. Tagságunk nagyjából azonos, céljaink közösek, és sajnos gondjaink is hasonlóak. Úgy vélem, mindkét szervezet életében elérkezett az a pillanat, amikor át kell közösen gondolni a jelenlegi helyzetet, és megtalálni azt az utat, amely a közös fennmaradást elősegíti. A Magyar Köztársaság Nagykövet-

segével, a rendszerváltást követően, kapcsolatunk állandó és korrekt. Iklódy Gábor nagykövet és munkatársai, az eddigi hagyományoknak megfelelően, segítőkészek és odafigyelnek munkánkra.

A NYEOMSZSZ-szal és tagszervezeteivel nem is kapcsolatokról kell beszélünk, hiszen aktív tagja vagyunk. Ma már túlzás nélkül elmondható, hogy a NYEOMSZSZ a nyugati magyarság legjelentősebb szervezete. Magyarország és a Kárpát-medence legmagasabb politikai fórumai is a NYEOMSZSZ-ot tekintik partnernek. Jelentős a szervezet koordináló szerepe is, érdekeinket általa sokal nyomatékosabban képviselhetjük.

VEZETŐSÉG

Az elmúlt években számtalan nagyszerű munkatárssal volt alkalmam együtt dolgozni. Hálás is vagyok a sorsnak, hogy ez megadatott. De ilyen jó vezetőség, mint a jelenlegi, soha nem volt.

Nagyszerű csapat állt össze! Mindenki megtalálta a tehetségének, szaktudásának és érdeklődésének megfelelő munkakört. Munkánkra az egymás iránti bizalom és megértés a jellemző...

Köszönet illeti azokat a külső munkatársakat is, akiket bevontunk a munkánkba. Ők is résztvevői az üléseinknek, és részvállalásuk a feladatainkból igen komoly

segítség számunkra.

Jelen beszámolóim eltér egy kicsit a korábbiaktól. Ennek oka, hogy igyekeztem az új követelményeknek eleget tenni.

Mindent összegezve nyugodt szívvel mondhatom, hogy a számos külső és belső nehézség ellenére, munkánkat és vállalt kötelezettségeinket sikeresen elvégeztük. Köszönet mindenkinek, aki e munka részese volt. Köszönet a tagság bizalmáért és támogatásáért. Eredményeink, sikereink számosak, de nem adnak okot elbizakodásra. Rendkívül sok feladat és új kihívás vár ránk, amelyet közösségünk érdekében sikeresen meg kell majd oldani. Ehhez kérem a Fennvaló segítségét, adjon nekünk erőt, egészséget és bölcsességet!

2008. március 1.

Folytatás az 5. oldalról

Vasy Géza bevezetője után Aniszi Kálmán célzott kérdéseire Tar Károly író, főszerkesztő, az Ághegy-Magyar Liget Baráti Társaság tiszteletbeli elnöke válaszolt, bemutatva az immár évekre nyúló, lassan hagyományossá váló missziói tevékenységet, a skandináviai magyarság alkotói energiáinak egységbe fogását, irányítását, az írók, művészek bátorítását, lelkesítését. Részletekbe menően kitért az itteni magyarság híd szerepére, a skandináviai magyar irodalmi, művészeti, tudományos, szellemi-művelődési értékek közvetítésének szükségességére az anyaország és a mindenhonnan magyarság, illetve a magyar alkotók irodalmi-művészi értékeinek a skandináviai népek között történő közvetítésének a gondolatára. Az Ághegy antológia IV. kötetének tematikai szempontok szerinti bemutatása igen nagy elismerésben részesült. Mind az Írószövetség elnöke, mind a jelenlévő írók, költők, nemkülönben az igen fogékony közönség jókívánságait közvetítették és további fokozott alkotói munkára ösztönöztek, kiemelve azt a gondolatot, bárhol éljen, alkosson is a

A Magyarok Házában rendezett Ághegy-bemutatón Nagy Zoltán a KOZDOK Kiadó igazgatója, a kiváló minőségű IV. kötet kivitelezője további támogatásáról biztosította az alkotókat.

magyar ember, az általa teremtett érték az egyetemes magyar irodalom, művészet szerves részét képezi.

Árkossy Ilona, a Kolozsvárról elszármazott népszerű színművésznő Tar Károly Haiku-koszorú és Molnár István stockholmi író több versét tolmácsolta mély átéléssel, illetve Sente Imre kitűnő Kalevala fordításából olvasott fel részleteket.

Az est második részében Hegedüs Imre János író Aniszi Kálmán író, az Ághegy Baráti Társaság Kárpát-medencei elnökének *Zimankó* című elbeszéléskötetét ismertette.

Az elmúlt közel félévszázad román kommunista diktatúrájában, Ceausescu magyarfaló rémuralma alatt az erdélyi magyarságot ért számos sérelmet, az erdélyi magyarok megaláztatását bemutató kötet két elbeszélését olvasta

Nyári történetek

Tízezer kilométer Kínában

Decemberben levelet kaptam vilámpostán Kínából. Egy kínai vállalkozótól angol nyelvű kínai verset, bemutatkozást és meghívást kaptam, amit elfogadtam. Mindjárt könyveket kölcsönöztem Kínáról és tanulmányoz-

tam. A repülés ideje nem ijesztett meg, mivel csak 12 óra, az ausztráliaiával ellentétben, amely korábban 23 óra volt.

Így aztán elrepültem Guangzhou-ba, (kiejtve Gonzó) a Gyöngy-folyó mellé, Kína harmadik városába, ahol 14 millióan élnek. Guangdong megye az ország legsűrűbben lakott területe, úgy is hívják, hogy a *Világ műhelye*, mert e terület adja Kínai export felét. Éghajlata szubtropikus. Ez az első nagyváros, amely nyugatikkal 1517-ben, a portugálok révén a lépett kapcsolatba. 1000 körül Su Dongpo költő látogatta, megihlette a Banyan-fa, megírta költeményben. Két napot töltöttem itt, tetszett a város, de gáz szaga volt, mint Erdélyben több városnak és a csillagos eget sohase láttam, köd volt. Városnézés után, már az első este lefordítottuk egyik versemet kínaira, amit egy hét alatt megtanultam kínaiul mondani. Guangzhouban meglepett, hogy kevesen beszélnek angolul. A város sose aludt. Az emberek családiasok, barátságosak, kíváncsiak. Idegenvezetőmmel Guangxi megye fővárosába a kétmilliós Nanningba utaztunk, szép, rendezett, tiszta, nagyon

tetszett. Kínában minden városban nagyok az építkezések és látványosak az építkezések, nem győztem csodálni. Kína jó úton halad a fejlődésben. Gyönyörű parkokat látogattam, a benzin ára 4,69 yen kb. 5 korona. Mindent kipróbáltam, ami érdekes volt, az ételk igen szokatlan ízűek, de olcsók, 4 hét alatt 5 kilót fogytam. A sörük igen jó, a nagy melegben azt ittam sokszor vacsora helyett is. Rengeteget kirándultunk, a távolsági buszon a jegy árában van hűtő és még uzsonna is.

Egyik alkalommal Laibin fele utaztunk, a busz nagyon tiszta, légkondicionált, tévével ellátva. A nyilvános WC-cé, mosdó is tiszta. A kínaiak igen türelmesek és optimisták, nagyon jó szervezők előrelátók, derűsek. Egy olyan falut is meglátogattam, ahol én voltam az első fehér ember, ráadásul magyar, ezt kínaiul le is írták nekem. Hat paraszt a házáat látogattam. Rendezett a háztáji gazdaság, a rizsföldek, a cukornád, a banán ültetvények.

Pekingben híres utcában laktunk, Ezüst utcában, az Arany szállodában tízpercre a Tiltott várostól. A holdat láttam de a csillagot csak vöröset, azt is csak tornyon. Születésnapomat a Kínai

fel Árkossy Iona művésznő.

Ugyancsak itt kell szólnunk Nagy Zoltán úrról, a bemutatott kötetek kiadójáról, aki - Erdély szerelmese-ként - több mint egy évtizedig Székely Ház működtetett Budapesten, lehetőséget nyújtva arra, hogy az erdélyi és általában a határon túli magyar alkotók művei napvilágot lássanak, illetve, hogy a képzőművészek munkái a Székely Ház termeiben rendezett sok-sok kiállításon eljussanak az anyaországi nagyközönséghez. A Közdok Kiadó, jelesül Nagy Zoltán, aki egyszemélyben tulajdonosa és igazgatója is a Székely Ház Közalapítványnak, önzetlenül vállalta, hogy a jövőben még szorosabbra kívánja fűzni az együttműködést az Ághegygyel a skandináviai magyar írók, alkotó művészek műveinek megjelenítése érdekében. Nagy úr együtt érző önzetlensége, nagyvonalúsága példamutató és magasztosnak-leső elidegenített mai világban.

Január 22-én Budapesten a Magyarok Házában, a Szent László Akadémia és a Székely Ház Közalapítvány közös rendezésében ismételtelen bemu-

tatták az Ághegy antológia IV. kötetét és Aniszi Kálmán Zimankó című elbeszéléskötetét, a közönség figyelemre méltó érdeklődés mellett.

Ezúttal dr. Medvigy Endre irodalomkutató, a Szent László Akadémia művészeti igazgatója, a két világháború közti erdélyi irodalom, közelebbről Nyirő József, Wass Albert, Tamási Áron... irodalmi munkásságának kiváló ismerője és népszerűsítője teremtette meg bevezető előadásában azt a szellemi légkört, amelyben - a körülmények hatalma folytán határon kívülre rekedt magyar alkotók - a skandináviai magyar írók, művészek munkásságát méltatták a szakma értői.

Nem mellékesen említjük, hogy a Magyarok Házában, a Bethlen Gábor kerengőben, az érdeklődő közönség megtekinthette Kasza Imre Svédországban élő festőművészeknek, az Ághegy művészeti rovatvezetőjének és pedagógusnak, a Világ Gyermekekrajz Múzeum megálmodójának és megvalósítójának a nagyszabású állandó kiállítását, láthatták azokat a legjobb kollektív gyermekrajzokat,

amelyek megkapó őszinteséggel és szuggesztív erővel fejezik ki a még tiszta, romlatlan világlátású gyermekek gondolatait és érzéseit elembertelenedő világunkról.

A Magyar Rádió és a Magyar Televízió élénk érdeklődést tanúsított az irodalmi est iránt. A Magyar Rádió részéről Cservenka Judit szerkesztő, a Magyar Televízió részéről pedig Debreceni Mihály szerkesztő hosszabb beszélgetést folytatott Tar Károly és Aniszi Kálmán írókkal és Nagy Zoltán kiadóval, a Székely Közalapítvány igazgatójával: szolgálatról, misszionálásról, elköteleződésről a magyarság, a magyar haza iránt.

Ez évi sikereink a jövő záloga. Már is ígéretet kaptunk arra, hogy jövőre változatlan szeretettel, szívesen várnak s látnak bennünket az íróasztalokon, műhelyekben mostanság sardjádó és szárba szökő - remélhetőleg még bővebb - termés bemutatására.

Aniszi Kálmán

Az Ághegy-Liget Baráti
Társaság magyarországi elnöke

Nagyfalon ünnepelhettem. A Ming dinasztia sírhelyén megismerkedtem egy győri sráccal, a kínaiak nem tudták kitalálni, milyen nyelven beszélünk. Vendéglátóm, Lan, nevette hadarásunkat. A fal Balading szakaszára kis sárkányvasút vitt fel. A faltól 25 percere 6000 személyes étterem körasztalánál ebédeltünk, pálcikával nem igazán ment az étkezés. Nannigba repültünk délnyugatra, majd busszal a tengerpartra Beihajba. Ez is szépen fejlődő város, Kína legszebb tengeri fürdőhelye, reflektoros éjjeli fürdőzési lehetőséggel. Kirán-

dultam vietnámi határ felé taxival, a Csillag szigetek felé motorcsónakkal. Láttunk egy ősi erődöt katonaszobrokkal, tiszta és kék volt az ég, smaragd színűek a dombok. Egy kicsi szigetre katamaránnal mentünk, tiszta és gyönyörű a tenger, az ültetvényen pirosas a föld. Guilinben, a Li-folyó partján a kulturális élet nagyon élénk, színházak, cirkuszok mind nagyon látványos. A Li folyón Guilintől Yangshuóba (Jangzó) hajóval utaztunk, körülöttünk meglepő látványosságok, bambuszutajok, fűdöző gyerekek, bivalyok, látványos barlangok és a Sárkány palota, a Hold

szikla. Több mint 10 000 km utaztam Kínában. A kínai tájfestészet alapján idealizáltam hittem, de miután láttam Guilin tájait, már tudom, ezek a szépségek valóságosak.

Újabb meghívásra az idén ismét Kínába utazom: Hongkong, Hajnan sziget, Guangxi, Sang Hai látogatására.

Csillag János

Dusa Ödön fellépése

Nehéz sorsból küzdötte fel magát az előadóművészi szintre, hiszen olyan vegyes nemzetiségű erdélyi családból származott, ahol ez nemcsak előnyt jelentett, mert a többféle nyelv és a kultúra találkozási pontján cseperedett emberré, hanem a választás nehézségét is. Apja szobafestő mesterségét örökölte, hogy a megélhetéshez szükségeseket biztosítsa és a magyar nyelvet, a magyar kultúrát választotta. Olyan elszántsággal, olyan önzéssel, amelyre a művészi elhivatottsága ösztönözte. A kolozsvári műkedvelők között ismerkedik a magyar és a világirodalommal. Előrehaladásával önálló sodik, egyre többet vállal, a maga útját járja, és törvényszerű, hogy szembefordul a hatalommal. A múlt század hatvanas-hetvenes éveiben, amikor a másként gondolkodók a maguk teremtette kereteket keresve, pinceklubok alakításába fogtak, Dusa Ödön is ezt tette, a házuk alatt formabontóan berendezett tanyáján megfordultak merészet álmódó fiatalok, haladó értelmiségiek. A jelenkori irodalom, a költészet és az emberi létről való mélyebb gondolkodás friss hajtásait osztották meg egymással. A hatalom ezt, mert nem ellenőrizhette, nem szeretete, betiltotta. Dusa Ödön hat hónapot kapott. Ezután, az esti iskolában szerzett érettségije után, nem gondolhatott főiskolára, később pedig a korhatár miatt nem végezhetett színészképzőt.

Az elhanyagolt monostori kultúrotthonban láttam Gogol: Örült naplójában. Amikor onnan is eltanácsolták, az egyetlen romániai magyar ifjúsági lap szerkesztőjeként felajánlhattam neki, hogy alakítsunk Ifjúnokás Zsebszínházat. A feleségem a Vasas klub könyvtárosa volt, akkoriban kezdeményeztem és szerveztem a lap félévszázados évfordulójának ünneplését és az akkori engedékenyebb hangulatot kihasználva, ifjúsági matinéink újraindítását szorgalmazva, ennek műhelyeként sikerült jóvátárgyást nyernem a Zsebszínház megalakítására. Két csoportban, mintegy 30-40 műkedvelővel dolgozhattunk. Dusa Ödön, az általunk mozgásközpontúnak nevezett csoportot, a később rendezőit végzett, Kövesdi István pedig a hagyományos színházat művelő csoportot vezette. Nyaranként, Dusa Ödön kezdeményezte

fiatalos színházi fesztivál vállalta.

Dusa Ödön mozgásközpontú színháza akkor, abból a kényszerből vált ellenállást tükröző színházi élménnyé, amit a hatalom tiltása jelentett. A kimondatlan szó helyett egy-egy mozdulat, jelenet, színpadi kép mutatta az értő közönség szabad óhajának megfelelő véleményt a szabadságról, a diktatúráról, az elnyomottak életéről. Így született a Matiné megrendelésére például *A munka*, az *Ökörségek* és sok más apróbb jelenet. Összegyűjtöttem, lejegyeztem ezeket, hogy majd Dusa Ödön neve alatt, kordokumentumokként, az utánunk következő mozgásközpontú színház kiindulópontjaul szolgáljanak. Az elhallgatás és a kilátástalanság évei következtek. Ödönt hitába bíztattam, a mozgásközpontú színház alapmozgásainak kidolgozására. Később pedig anyagi támogatás híján nem jelenhetett meg kötete az általam alapított Erdélyi kiskönyvtárban

Dusa Ödön,
az előadó
a közönséggel a
Józsefvárosi Színház
előtt találkozik
19 órakor.
(9-es busz: VIII., Kálvária tér)
Együtt indulnak a közelben
lévő lakásszínházba.
"Színházról Színházig"
Az előadások
vetítéssel egybekötötték.
Időtartamuk kb. egy óra,
és utána baráti beszélgetésre
kerülhet sor.

Felkérésre az
„Ország-Világ bármely pontjára”
ellátogat a:
DÖ-LAKÁSSZÍNHÁZ

Információ és helyfoglalás:
(06-1) 210 7329
vagy
06-70/ 621 5914

Honlap: www.szinhaz.hu/odon
E-mail: dusaodon@freemail.hu
E-mail: dusa.odon@chello.se

GRÁFKA
SZÉKELY KORNÉL A.D.

FOTÓK
PARKAS RÓZSÁLY
TILKAFODÓ
PARKAS ISTVÁN

Kolozsvár - Stockholm - Budapest

BUDAPESTI
LAKÁSSZÍNHÁZ

un. *Dekádót* tartottunk, tíz napig minden este más és más előadásainkon átlag százvalahány nézőnk volt. Az előadások előtt, meghívottaink – mindnyájan akkor mellőzött írók, tanárok, szerkesztők: Aradi József, Egyed Péter, Szöcs Géza, Cselényi Béla és mások – tartottak előadást. Ezt most azért tartom említésre méltónak, mert a Zsebszínház, és az Ifjúnokás Matiné országszerte tartott turnéi, annak mintegy hatvan előadása tették ismertté és kedvelté a mozgásközpontú színházat, amelynek folytatását és sokféleségű kiterjesztését a mostanában évenként megrendezendő csíkszeredai,

sem.

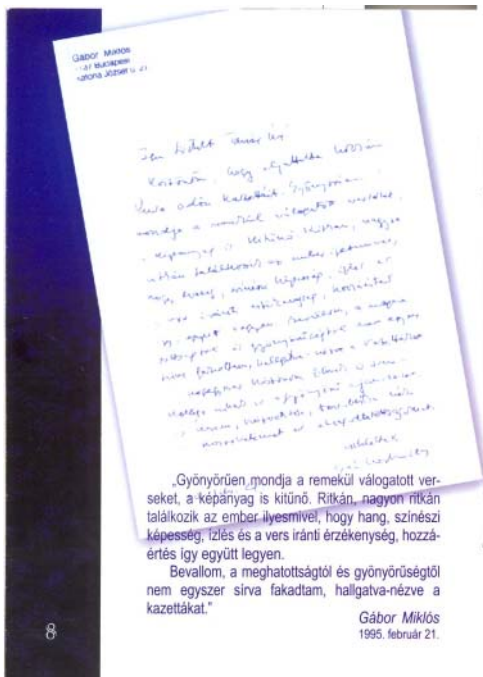
A Zsebszínházat vesszofutásra ítélte a hatalom. A romániai fordulat előtti években, több klubban is próbálkoztunk, ideig-óráig megtűrték, és volt olyan is, hogy tagjainak másfél-éves munkáját, a román szakemberek ellenében, leszavazta a maga érdekeit féltő, a hatalom szolgálatába szegődött, ma is elismert magyar író. Ugyanaz, aki román darab bemutatását tűzte ki az egyre fogyatkozó csoport elé, hogy aztán azt is letiltsa.

Ilyen körülmények között határozta el Dusa Ödön, hogy követi feleségét és fiát Svédországba. Persze, hogy ott sem lehetett „próféta”. Pedig próbálkozott – korát újból megelőzve versműsorokkal - a stockholmi Magyar Házban is. Akkor már számos, kidolgozott versműsorral készen állt, hogy meghódítsa a világot. Még egy svéd rendező filmjében is kapott néhány szavas szerepet.

Számomra is emlékezetes sikert végül is Kolozsváron ért el, ezt bizonyíthatom, hiszen az előadást magam rendeztem, szerveztem, műsorfüzetét szerkesztettem, sajtóját biztosítottam. Az akkor nagyon foglalt Szócs Géza is írt néhány sort a műsorfüzetbe. Éppen neve napján négy és fél órás műsorral lepte meg szülővárosa közönségét, amely szívesen fogadott akkor minden nyugatról érkezőt, és amely nem felejtette el Ödön különlegességeit. A maratoni előadás vérbeli színházi produkció volt, zsúfolt házzal, a színház előtt félszáznál többen várakoztak helyhiány miatt.

Dusa Ödönnek megadta a sors, hogy bizonyíthatott annak a színháznak a deszkáin, ahol addig csak apróbb szerepekben, státsztként jeleskedhetett.

Sikeresnek mondhatóak budapesti szereplései a különféle klubokban. Stockholmban bántódásai ellenére sem ült a babérszék. Arra, hogy maga köré gyűjtse az egykori Zsebszín-

ház, időközben Svédországba menekült tagjait, és velük együtt folytassa marandó értékű mozgásközpontú színházat, nem volt ereje, felkészültsége. De számos versműsorát, happening-alkotását rögzítette hang- és videokazettára. Különválósága családjának sem használt: elvált, újra nősült.

Az utóbbi esztendőben többet tartózkodott Pesten, mint Stockholmban. Lakásszínházában lépett fel két kézen megszámlálható néző előtt. Önmagát ismételte és ez nem tett jót előadásai színvonalának. Nagy fegyvertényeként meg kell említenünk a magyar irodalom legnagyobbjainak és mellőzötteinek munkáiból összeállított versműsorát, különféle címmel előadott gigantikus versműsorait, Dosztojevszkij, Gogol és Csehov szövegekből szőtt műsorát, Platón Szókratész porének tolmácsolását.

Életművének kiteljesítésében, nagyban segítették barátai, munkatársai. Ezek közül kiemelt szerep jutott Cselényi Lászlónak, a Duna Televízió elnökének, aki svédországi filmjében nagy szerepet juttatott Dusa Ödönnek, aztán csaknem egy órás műsort biztosított a Lakásszínház ismertetésére, és lehetőséget a búcsúzásra is, amikor kiderült, hogy már csak hónapjai maradtak.

Tar Károly DŌ Színház

„Az új színházi műfajt teremtő Dusa Ödön vers-előadóként is érett művészként áll előttünk. Nem szavalja, hanem elkünkbe oltja a verset. Mozdulatai, gesztusai, mikromimikája a kimondott szavakkal egyenértékűek. Megtörtént egyszer, hogy ezer férőhelyes színházban, zsúfolt nézőtér előtt szólanul és látszólag mozdulatlanul adott elő „verset”. Négy perces némasága Lao-ce gondolatát idézi: „a bölcsnek nem kell a szó sem.” A közönség fergeteges tapsal köszöntötte a bátor újítót. Minden DŌ előadás megismételhetetlen ritka élmény”.

Az erdélyi Latinovits

„Meghallgatva a Dusa-előadóestről készült felvételt, elfog a vágy, hogy megismerjem a művészt, aki oly keserű hangon tudja megszólaltatni a költők lélektől-léleki szülő verseit, mintha önmaga írta, vagy maga is átélte volna mindazt az emberi csodát ami a sorokban megfogalmazódik. Kérdőszó-köde utána megtudtam, hogy őt tartották Erdély Latinovitsának.” (parcsami)

Dusa Ödön Stockholmban halt meg. Akarata szerint temetés nélkül vonult át a másvilágba, porait elnyelte a svéd fővárost keresztülkaszoló szelő tenger. De amit alkotott-ránk hagyta. Filmről, kazettákról láthatjuk, hallhatjuk őt. Nemes üzeneteket közvetített, dicséretesen. Egész életében ezt akarta. Fellépése most már végleges.

Tar Károly

ABONAMENT BÉRLET

CLUBUL CFR KLUB
IFJUMUNKÁS ZSEBSZÍNHÁZ

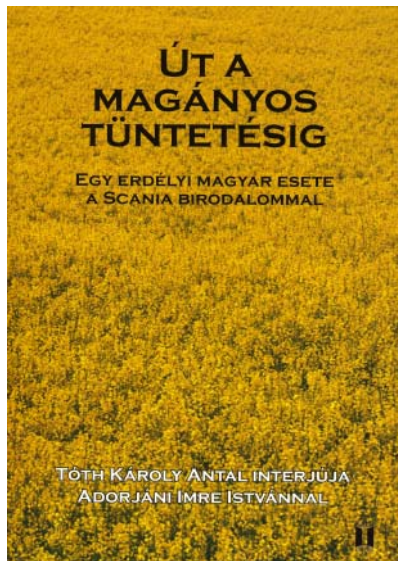
Tíz előadás

1. KÖLTŐNK ÉS KORA
2. SZERETNI TEHOZZAD SZEGŐDTEM
3. VERSEBEN BÚJDOSÓ
4. BARATAIM VERSEIBŐL
5. GOGOL: EGY ŐRÜLT NAPLÓJÁBÓL
6. CSÖNDES KIÁLTVÁNY
7. DUSA ÖDÖN: DRÁGA FÖLD
8. PLATÓN: SZOKRATÉSZ PÖRE
9. SZÓCS GÉZA: PÁRBAJ
10. ÖNKIHALLGATÁS

DIRECTOR
IGAZGATÓ

Út a magányos tüntetésig

A fenti címmel a Magyar a magyarságért Kiadónál jelent meg Tóth Károly Antal háromszázötven oldalas interjúja Adorjáni Imrével, akinek a Scania birodalommal megesett furcsa történetéből folytatólagosan részleteket közlünk. A tanulságos történet lényege, hogy Adorjáni Imre, szerszámkészítésben gyakorlott mérnök a szokványosnál rátermettebben, hibátlanul dolgozott, amit - feltehetően - a szokványos svéd „fekete irigység” nem tűrt, s mert a nagy

összegű lelépéssel sem volt hajlandó távozni: ok nélkül is elbocsátották. Adorján Imre nem adta fel. Ma is küzd igazságáért. Ezt szolgálja, bátor melléállásával, Tóth Károly Antal is, aki másfél éves munkával izgalmas könyvvé alakította a szomorúan igaz történetet.

Tóth Károly Antal előszava:

„Midőn a munka és vagyon/ Egymástól messze esnek/ És a tőkélyre vitt család/ Mondhatni rendszeresnek.”

Arany János

Egy olyan ember nyugati élményeiről szól ez a könyv, aki tudta ugyan, hogy a nagy pénzeket nem munkával keresik, mégis úgy hitte, hogy a szorgalom és a hozzáértés a „szabad világban” mégiscsak megbecsülésre talál, és meghozza a maga gyümölcsét. Egy Svédországban székülő nemzetközi óriáscéggel „jegyezte el magát” majd húsz esztendővel ezelőtt, és a sorra felbukkanó ellentétes jelek dacára, sokáig – talán túlságosan is sokáig – jóhiszeműen bízott viszonyuk szolidáris voltának kölcsönösségében.

Ma sem érti, tíz év után miért döntött úgy a vállalat vezetősége, hogy „ejti” őt. Ezt soha neki egyenesen és nyíltan senki meg nem mondta. Ehelyett inkább ürügyeket kreáltak, amelyeket a francia munkaügyi bíróság később egy mozdulatlan félresöpört.

Lehet, a vele történtek igazi okára találgatásokkal nehezen bukkanhatunk rá. Főnökei előtt azonban biztosan nem talált tetszésre, hogy nem hagyta szó nélkül az őt ért igazságtalanságokat. Mert nem tudta természetesnek venni a hátrányos megkülönböztetést. Egy cég urai számára valamely alkalmazott indokolt elégedetlensége is elegendő ok arra, hogy felmondjanak neki.

Adorjáni Imre István képes volt visszautasítani a lelépéséért felajánlott nagy összeget, és megtagadni, hogy jószántából aláírja a felmondását. Mi több: elbocsátása után perre vitte az ügyét, és nem áttalott egyedül tüntetésre kiállni Svédországban a cég központi épülete elé. Mindez a pénz urai előtt „aberráns viselkedés”. Ők ahhoz szoktak, hogy a gazdasági hatalom előtt engedelmessé válnak az emberek.

*

Általában mindenki tudja, aki felnőtt korában elhagyja a szülőföldjét, hogy soha többé nem lesz igazán otthon a világban. Teljesen racionálisan átlátható, hogy ahova megy, az nem az a közeg, amit megszokott, és ha idegen országba távozik, az anyanyelvét akár el is vesztheti, de a másnyelvűség akkor sem lép ennek a helyébe. Napjainkban elvileg visszatérhet oda, ahonnan elszármazott, de már nem azt a világot találja, amelyet elhagyott. Márpedig csak az lehet az otthonunk, amelybe a lelkünkkel is belenőtünk. Mindennek az eléggé fájdalmas jelentősége csak akkor lesz számunkra igazán érthető, ha a róla való elvont tudás a tapasztalattal egészül ki.

Persze mindenki azon igyekszik, hogy otthon teremtessen abban az új világban, amelybe elkerült. Egy jobb anyagi helyzet némi kárpótlást nyújthat azért, amit belül hiányolunk, és lehetővé teszi, hogy megszerezzük az otthon tárgyi külsőségeit.

De ahhoz, hogy jól érezzük magunkat, mindenképpen szükségünk van megbecsülésre. Márpedig a Nyugat – tisztelet az egyéni kivételeknek – nem sokra becsüli, inkább lenézi a keletről érkezőket, még ha ma nemzetközi egyezményekkel is alátámasztott társadalmi elvárás az, hogy megtűrje őket. Adorjáni Imre István esete ezt illusztrálja.

Magyarország egyik (jelenleg is hivatalban levő) miniszterelnöke nem oly rég erőteljesen kifogásolta, hogy a hazai fiatalság nem akar tömegesen az Európai Unió más országaiban megtelepedni. Mintha felháborítónak tartaná, hogy a magyar ifjúság zöme a saját országában szeretné otthon érezni magát, és nem hajlandó az otthontalanság külföldi megtapasztalásával kísérletezni.

Persze vannak, akik ma is veszik a vándorbotot. Aki megy, az jó, ha számot vet azzal, hogy a több pénzért esetleg egyéniségének egy részével is fizetnie kell. Mert világunkban, amelyre a pénz birtokosai mindinkább kiterjesztik hatalmukat, azoknak van több esélye az érvényesülésre, akik az anyagiakon kívül lehetőleg semmi máshoz nem kötődnek. Beleértve saját emberi méltóságukat is.

*

Ennek a munkának az alapját egy 2002 februárjában készült magnós interjú képezi. Az azután történtek leírásához levelek és telefonbeszélgetések szolgáltatták az anyagot, valamint az a nagy mennyiségű dokumentum, amelyet Adorjáni Imre István küldött el nekem. Számos esemény részleteit és összefüggéseit a villámposta segítségével tisztáztunk; együttműködésünk tehát folyamatos volt. Sok háttérforrást találtam a világhálón is.

Mindaz, ami történt, az interjúkészítés előtt sem volt

ismeretlen előttem. Adorjáni Imrével 1988 nyarán ismerkedtünk meg, és attól kezdve gyakran hívott fel engem. A telefonbeszélgetéseink akkor váltak igazán sűrűvé, amikor a franciaországi Scania üzemben megindult ellene a hadjárat. Ennek minden mozzanatáról szinte naprakészen értesültem, de nem készítettem róluk jegyzeteket. Akkor még nem sejtettem, hogy később, sok munkával, megpróbálom majd mások számára is tanulságossá tenni az ő esetét.

Ez úton mondok köszönetet feleségemnek, Tóth Ilonának, valamint Takács Ferenc László barátomnak a szöveg javítását szolgáló fontos észrevételeikért.

Göteborg, 2006. május 25.

Egy erdélyi magyar idegenben

A magányos tüntető

Másként viszonyulunk

Amikor Södertäljében a műhelyből a tervező osztályra kerültem, úgy éreztem, mintha más emberi közegbe kerültem volna. Ami meglepett, az az volt, hogy reggel, amikor bejövünk a munkahelyre, nem köszönünk, nincs egy kézfogás, egy „hej!” vagy átszólás a másikhoz; egy szó vagy a többiek felé tett gesztus nélkül csak hozzáfogunk a munkánkhoz, és dolgozunk. Amikor pont kilenc órakor tíztizenegyen leültünk kávészünetre, akkor se sok mindenről volt szó, alig kommunikáltunk egymással. Mi otthon, Erdélyben ismertük a másik anyósa nagyapjának is a nyavalyáját, mert elmondták, ezért számomra furcsa volt, hogy nem beszélünk. Ehhez képest a műhelyben is sok kommunikáció volt a finnek közt, noha velük még a nyelv sem volt közös, mégis mindig tudtunk egymással miről beszélni. Na, itt olyan témák voltak, mint a kávénak íze, hogy cukorral vagy cukor nélkül, meg a tegnapi tévéműsor. Ezen kívül nem sok minden volt. De ugyanakkor a kollégák mind kedvesek voltak, mert ha szóltam hozzájuk, rendesen válaszoltak, senki meg nem sértett.

A munkakapcsolatok is furcsák voltak számomra. Inge Granberg, a főnök, odavitt Görán Färnelandhoz (olv.: jörán fernelánd), s mondta, hogy hozzá menjek, ha kérdésem van. Én ezt a maximumig igyekeztem elkerülni, mert nem akartam zavarni a munkájában. Az nem ment, hogy ötpercenként odaszólhatok, mint nálunk, a mi stílusunkban, hogy („*átkiabálva*”): Feri, fekete vagy fehér? – Fehér. – Akkor kész, csináltad tovább. Itt odamész, kivárod, hogy letegye a ceruzáját, aztán (*udvarias, halk hangon*): Feri, fekete vagy fehér? – Állj meg. Megnézem... Fehér. – Ekkor visszamentem a helyemre. Érted? Ez így nem volt jó, de ezt így kellett csinálni. Én tartottam a svéd szabályt. Nagyon kedves volt Görán, magántalálkozóink nekünk nem volt, de most, hogy

ha valaki kérdi, úgy mondom, hogy Görán barát. Ő mindig válaszolt, nyugodt, korrekt, intelligens ember, le a kalappal, csak ezt tudom mondani. De nekem mindig kellemetlen volt valakit kérdezni, ha én őt ehhez meg kellett állítanom a munkájában.

Aztán százszor is körbejártuk együtt a közeli tavat, mert kaja után, ebédszünetben mindig gyalogoltunk egyet a tó körül. Én nem szerettem ezt a sétát, de mentem, mert a csoportmelőbe beletartozott. Mentem velük, a csoporttal, és ettől lehet, hogy jobban együtt voltunk, nem tudom.

Később én is kezdtem már többet tudni, és megtörtént, hogy jöttek, és már ők is kérdeztek. Én, úgy, ahogy szoktam, hirtelen adtam a választ. Ha azt kérdezte például, hogy hatos vagy nyolcas csavart használjon-e, mindjárt mondtam: tegyél hatos csavart. De ha én kérdeztem ilyet, a másik azt mondta: hát tudod, a hatos vékonyabb, gyengébb, a nyolcas erősebb, vastagabb. Vagyis ők megfontolva próbáltak nem válaszolni. Nem azért, hogy ne segítsenek, hanem – erre jóval később jöttem rá – mert a válasz az felelősséget is jelent. De hogyha én hatos csavart ajánlottam, ezt azért tettem olyan bizottsággal, mert tudtam, hogy én azt tennék. Tehát nem arról van szó, hogy az biztosan jó, de én azt tennék, hát akkor ő is azzal próbálja meg, ha már megkérdezett. És egyre több kérdés lett, mert csak én válaszoltam ilyen formában. Amikor egymásnak tették fel a kérdést, köztük is olyan lett a válasz, mint ahogy nekem mondták: a hatos gyengébb, a nyolcas vastagabb. Ez ettől még nem volt válasz.

Persze, az ember próbál beilleszkedni, meg zavarni aztán igazán nem akartam, ez teljesen egyértelmű volt. Mikor egy ott dolgozó magyar ismerősömnek (akivel hamarosan barátok lettünk) említettem, hogy nem beszélnek, és biztosan az a baj, hogy én itt vagyok, és az idegent nem szeretik, ezért én inkább elmegyek innen, ő megnyugtatóan, hogy nem, azoknak nincs semmi bajuk veled, ez a svéd temperamentum. Tudomásul vettem, és maradtam.

A dolgokat tulajdonképpen később értettem meg. Most már tudom, az is jó volt nekik hogy én így adtam a válaszokat, ahogy az előbb említettem a hatos csavarral. Hogyha a másik mondja ugyanazt, akkor ő úgy érzi, hogy felelősséget is vállal vele. Azt hiszem ennyi felelősséget lehet is vállalni egy-egy felelettel. Ennyit azért lehet. Na, de mindegy, ez így zajlott. Megtudtam lassacskán, hogy ki mit csinál ott, hova menjek papírért, hol az archívum, meg ilyesmi. Egyre jobban ment nekem is a munka, és mivel más voltam, a csoportnak ez valami többletet adott. Mert például mindenki igyekezett elkerülni a műhelyt. Ők elgondolkoztak, készre csinálták a rajzukat, így több időt töltöttek vele. Igaz, mikor leadták, akkor azt el is felejtették. Mivel én gyorsabban megcsináltam, lehet, hogy valami kimaradt, s a műhely telefonált. Én rögtön lementem biciklin, megmondtam, hogyan kell, és folytatták. Persze ezen aztán megint lehet vitatkozni-filózni, hogy mennyi idő volt a biciklizés, és mennyi időt igényelt volna, hogy elgondolkozzak rajta – ha hatékonyságról beszélünk. De biztos, hogy főnökömnek, Ingének, nagyon megfelelt, ahogy én kihajtom a munkát, gyerünk, már a műhely is foglalkozzon vele, és menjünk előre. S akkor mikor egy csoportban van tíz, aki cakkra csinálja, és egy, aki mozgat állandóan, ez csak jó. Ez egész biztos, hogy jó.

Folytatása következő lapszámunkban

Bartha István arcéle

Szépen szerepelt Bartha István a Duna Televízió május eleji műsorában. Csáky Zoltán szokásos és nagy körültekintéssel készített szombat esti portréműsorainak sorában megismerkedhettünk egy magát büszkén székelynek valló, a tudás fájáról rendszeresen és kedvvel táplálkozó, az újra örökösen figyelő ember küzdelmes életével, akinek a sorsa arra a meggondolásra készítet, hogy érdemes tudatosan vállalnunk a közösség szolgálatát, hiszen életünk valódi értelme ez. Pista bátyánk a nyolcadik ikszen túl is tevékeny, közlékeny ember, jó mesélő. Jól tette Csáky Zoltán, hogy többnyire a háttérben maradt pár visszafogott kérdésére Bartha István az ő sodró beszédmódorában a lényegre mondta, hiszen neki aztán igazán van mit mesélnie. A portréfilm erőssége, hogy láttatja azt a svéd tájat, amit a megszokásunk ellenére is érdemes újra felfedeznünk, sugallja azt a békességet, amely az ember küzdelmes életének kontrasztjaként a megnyugvás ösvényeint értelmes hétköznapjainkba vezeti a nézőt.

Látogatás Kertész Gittánál, a Hungaroclub alelnökénél

Bemutatta a vezetőséget. Az elnök: Kovács Károly, aki alapító tagként vezeti a Hungaroclubot, aki mindent tud a klubról, még azt is, hogy nyolcvan személyes rendezvény esetén hány kiló húst kell vásárolni. A kultúrfelelős, a programok érdemi szervezője: Kovács Ágnes. Pénztáros: Kelemen Ágnes. Titkár: Majoros Tas. Az ételek művésze, Boldizsár Edit, vezetőségi tag.

- Melyek a Hungaroclub céljai?
- Minél több színvonalas, vonzó magyar program, nemzeti megemlékezés magyarságunk, nyelvünk, kultúránk fennmaradása érdekében. Versekkal, dalokkal emlékezünk március 15-én, október 23-án. Báljaink sikeresek: a Katalin bál, a szilveszteri, a húsvéti, a szüreti bál és a díjazott jelmezbál. Volt jó hangulatú operett-és nosztalgia estünk. Szívesen emlékezünk vissza tavaszi autóbussz kirándulásunkra is Ronneby-be, ahol ebéd, kávé, ingyenes borkóstoló várta a kirándulókat.

Van olyan tagunk, aki mindkét malmői magyar klubot látogatja – újságolja örömmel Gitta. – Javasoltuk a Pannónia Klubnak, hogy figyeljünk egymás rendezvényeire. Van mire figyeljünk, mert mindkét klubnak érdekesek a rendezvényei.

Greger Sorbell

A malmői Sorbell Greger 41 éves ingatlankezelő megosztotta velem emlékeit, élményeit s mindazt ami magyarságának megalapozásában szerepet játszott. Malmöben született a magyar nyelvet a híres Kastl kisváros magyar nyelvű egyházi kollégiumában, magyar édesanyja gondoskodásának köszönhetően magas színvonalon tanulta. Sportos, fe-gyelmezett. Munkája mellett szívesen focizik, mű-kedvelő színész.

Gyerekei András 19, Angelika 16 és Linus 5 éves.

Greger Sorbell:

Stálsagor

De där slipade kanterna.
Någonstans i periferin.
Får skuggorna aldrig undkomma oss.

Acélmesék

Azok az élesített élek
Valahol a láthatáron
Az árnyékok soha ne hagyjanak el.

Fordította:
Sorbell Emőke

Svédek és magyarok a Kávéház- Étteremben

Jeles firkászok, újságírók, írók, látogatják, de neves művészek, filmrendezők is megfordulnak a régi újságokkal, plakátokkal tapétázott az újipotvárosi kávéház falai között. Az egészséges, magyar emuhús ételek legjobb bemutatóvendéglője. Ötletdús szakácsainak kiváló emuhús ételei, mint a tárkonyos emuragu leves, a párolt emufilé vörös boros aszalt szilvás szósszal, a mandula torta emutojással elbűvölte a gasztronómus szakembereket is. Az emuhúshoz a vendégek kiváló magyar vörös borokat kóstolhatnak. Esténként Ökrös Ottó, a nemzeti bázongorista verseny győztese játszik. Nemrég a svéd-magyar megasztár, Hoffmann Mónika sikeres énekszámait kísérte. A Firkász, a malmői Pannónia Klub Katalin-báli tombola nyereségeihez, kétszemélyes emus vacsorajegyét küldött, amit érdeklődés esetén a többi bálon is megismétel.

A Firkász svéd-magyar étlappal várja a nyerteseket, és mindazokat, akik szeretik az egészséges ételeket, a pikáns új ízeket, a jó magyar konyhát és borokat.

Összeállította:
Szalontai Éva

BOGÁCS TÉGED IS VÁR!

Nyaraljon a svéd-magyar Fodorpatakiék házában

Skandináviai vendégekre számít a Fodorpataki házaspár a gyógyfürdőjéről nevezetes, Borsod megyei Bogácson (Rózsa utca 7. szám), ahol felújított házukban, két összkomfortos szobát ajánlanak a pihenni s gyógyulni vágyóknak. Az 5 személyes lakrész kiváló családi üdülésre is, fürdő, étkezési lehetőség. Orvosi ellátás közelben, a gyógytornáról szükség esetén Fodorpataki László, egykori birkózóbajnok gondoskodik. Irányár 3500 ft/nap/személy. Svéd mobilszám: 0709-821481 Magyar mobilszám: 30-5220901, villámposta: fodorpataki@hotmail.com

Tájékozódásként érdemes megnézni a fürdő honlapját: www.bogacs.hu

Bogács Dél-Borsod egyik legszebb települése, a Bükkaljai Borvidék központja. Egertől 16 km-re, Mezőkövesdtől 8 km-re fekszik a Bükk hegység kiszélesedő völgyében. Nemzetközi hírű termálfürdőjével, szép környezeti fekvésével, gazdag kulturális programjaival, borkultúrájával, fejlett infrastruktúrájával és színvonalas szolgáltatásaival a régió kiváló üdülőközsége.

A bogácsi termálfürdő a pihenni és gyógyulni vágyó vendégeket egész évben fogadja. Nyolc medencéjéből egy hidegvizes, vízforgató, feszített víztükrű úszómedence, a többi gyógyhatású termálvízzel feltöltve várja a fürdőzőket. **A kénes termálvíz hatékonyan elősegíti a reuma, ízületi és mozgásszervi betegségek, nőgyógyászati, légszűrés, gyomor, epe és májbetegségek gyógyulását.** A fürdőhöz kapcsolódó gyógyászat és az ellátás színvonalas, a kispénzű vendégek számára is megfizethető, annál is inkább, mert a balneológiai gyógykezelések OEP támogatással is igénybe vehetők. Korszerű, új szolgáltató komplexumok (masszázs, fizioterápia, iszappakolás, szauna) állnak a vendégek rendelkezésére. A faluban több étterem és élelmiszerüzlet biztosítja az ellátást a hét minden napján.

A Bükkaljai Bor-vidék tradícióját, jó hírét szolgálják a borospincék.

A riolittufába vájt kiváló mikroklímájú pincékben érlelik a bogácsi szőlőhegyen

termelt háztáji tüzes borokat, amelyeket az idelátogató vendégek nem bánják meg, ha szép sorjában végigkóstolnak.

HÍREKHÍREKHÍREK HÍREK

1. A Norvég Magyar Egyesület (NUFO) 2007. október 27.-én tartotta ünnepi megemlékezését az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékére. A magyar Himnusz után Petőfi Sándor *Szörnyű idő* (Grufulle tider) című verse hangzott el norvégul Astrid Hjertenæs Andersen fordításában. Az Egyesület elnöke, dr. Nagy Mária Lucia ünnepi beszédében 1956 jelentőségéről, mai aktualitásáról beszélt. Wolfgang Plagge zeneszerző, zongoraművész előbb egy Bartók Béla verbunkost, később egy Hubay Jenő románcot játszott, majd felolvasta Albert Camus emlékeztető 1956-os kiáltványát (A magyarok vére, Párizs, 1957. okt.). Az est a norvég Himnusz eléneklésével zárult.

2. A Dunaújvárosi Főiskola a *Magyar Tudomány Hete 2007* nemzetközi tudományos konferenciasorozat keretében november 13.-án bemutatta Josten Gripsrud bergeni professzor több nyelvre lefordított, *Médiakultúra, médiatársadalom* című kötetét. A 330 oldalas tudományos munka magyar fordítását a Svédországban élő Anna Bihari-Andersson és az oslói dr. Kunszenti Ágnes és Kovács Ferenc végezte. A bemutatót a körzeti TV is adásába tűzte. A kötet több magyarországi felsőfokú intézmény média képzéséhez nyújt majd segítséget. Két fejezete máris bekerült a Kovács Ferenc szerkesztette *Média szakirány Szöveggyűjteménybe*.

3. Az oslói megjelenésű *Morgenbladet* című társadalmi, irodalmi hetilap november 23.-i száma a 90 éves Szabó Magdára emlékezett. A Thomas Marco Blatt költő tolmácsolásában megjelent terjedelmes interjú az Oslóban élő író, Kovács Ferenc készítése. A cikk sajnálatos módon már csak az író halála után jelenhetett meg.

- Azt kérdelem a Jóistentől, miért teszed ezt, nekem sokkal jobb volt, mikor tanár voltam, tudtam, mikor vagyok szabad, most meg sosem tudom, mert nem tudom kiszámítani a döntéseidet. Olyan fáradt vagyok, majd felfordulok, de Uram, te akartad, biztos adsz hozzá erőt is. Nehéz írói életem volt, kormányoktól függött, egyetlen isteni kegyelem volt velem, hogy hamar megismert külföld és Hermann Hesse. Hiszek ab-

ban, hogy minden alkotónak minden alkotásával előbbre kell vinni a világot. Ehhez a felismeréshez nem kellett a felnőtté válás értelme, nem hiszem, hogy

írni, olyannak, amilyen.

4. Az Alexandra könyvesház és kiadó havonta megjelenő kulturális magazinja, a Könyvjelző novemberi

Dr. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének püspöke

Break-táncosok

lett volna életemnek bármikor is olyan korszaka, mikor nem láttam volna világosan az írástudó felelősségét. Mindennel, amit írtam, írok, írni fogok, segíteni akarok abban, hogy tisztább, szebb, becsületesebb legyen az élet. Ezt néha úgy fogalmazom meg, hogy: „így tégy és ilyen légy”, néha megfordítva „ne így tégy, ne ilyen légy.” Bárhogy fogalmazom, ugyanazt üzenem az olvasóknak: „Vigyázz a világra!” Nem hiszek abban, hogy az irodalom játék. Az életet akarom meg-

száma Kaiser Ottó közreadásában terjedelmes, színes képriportot közöl Sulyok Vincéről, a Norvégiában élő költő, műfordítóról.

5. Dec. 1-én az oslói Magyar Filmklub újabb rendezvényén Kovács Ferenc folytatta a *Nagy nevetetők a mozivásznon* című, Kabos Gyulával, Latabár Kálmánnal foglalkozó előadássorozatát. Ezúttal Latyi 1945 utáni filmjei kerültek terítékre.

6. „Karácsony... titkot érlelő.../ A téli csendnek szárnya nő, / s mint ég

öléből hópihe, / hull, hull a szívre az Ige... / Békéje szívtől szívig ér, / s fehér lesz minden, hófehér.” (Füle Lajos)

Az oslói magyarok protestáns gyülekezete december elején ünnepi lázban égett. Karácsonyi istentiszteletükre Magyarországról hívtak igehirdetőt. Dr. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének püspöke volt ezúttal a vendégünk. Az oslóiak hetekkel korábban kezdték a készülődést. A kis létszámú gyülekezet csak negyedévenként képes – alkalmi vendéglelkészszel – istentiszteletet tartani. A korábbi években gyakran előfordult, hogy Oslóban tanuló magyar teológus vendég-hallgató terelte egybe a híveket. De az utóbbi két évben már ilyen lehetőség sincs. Ezért volt különösen fontos, hogy előbb a Magyarországi Evangélikus Egyház Déli Egyházkerületének püspöke, Dr. Gáncs Péter látogatott el hozzánk, majd a korábban itt tanult diákok jöttek vissza és szolgáltak: Hulej Enikő, Kona János, Török Anett. Időközben egyes istentiszteleteken Terray László, a norvégiai magyarok nyugdíjba vonult lelképásztora, valamint presbitériumunk vezetője, a teológiai és diakóniai végzettséggel rendelkező Bakay Timea és férje Peter Holby hirdette Isten igéjét.

Dr. Fabiny Tamás igehirdetésére, Horváti Eszter éneklésére, Marius Skjølaas orgonajátékára sokáig fogunk emlékezni.

Majoros Ági

7. 2007. december 8-án tartotta a norvégiai Magyarok Baráti Köre szokásos, közkedvelt Mikulásnap ünnepségét. A program első részében a budapesti vendég, Majoros Ági *Százszorszép Bóbiska* című gyermekeknek s felnőtteknek egyaránt szóló bábjátékát láthattuk. Ezt követte a helyi gyerekek, Dávoti Botond, Dávoti Andor és Tobias Raaum Solbakken brektánc bemutatója, végül Sárközi István Mikulás ajándékosztása.

A bábest rövid tartalma: A Királynők Kertjének közepén áll egy csodálatos harang, amely csak akkor szólal meg, ha a Királynőnek leánygyermekke születik. A lusta harangemberek átokkal sújtják Százszorszép Bóbiska hercegnőt, mert a születését ünneplő harangszó felverte őket százéves álmukból. Vajon sikerül-e Bóbiskának megtörni az átok erejét és elnyerni a boldogságot?

8. A Magyar Kultúra Napja Oslóban 2008. január 22.-én Oslóban, a Független művészek kávézójában (Café Art) volt annak a *Kortárs magyar irodalmi antológia*-nak a bemutatója, ami az oslói Nordahl&eftf., Jung Forlag gondozásában jelent meg norvégul. Bartis Attila, Cserna Szabó András, Dragomán György, Hazai Attila és Kálnay Adél prózája mellett Karafiáth Orsolya, Lackfi János, László Noémi, Orbán János Dénes, Prágai Tamás, Térey János és Tóth Krisztina versei olvashatók. A Norvégiában már korábban megjelent szerzőkről, úgy mint Esterházy Péter, Kertész Imre, Nádas Péter, Szabó Magda, esszéket közöl a 150 oldalas kiadvány. A kötetet Kovács katáng Ferenc Oslóban élő író,

költő szerkesztette és illusztrálta.

Az Antológia eladásából befolyt összeg - közel százezer forint - kézikönyvek formájában a Kárpátaljai Magyar Iskolai Könyvtárakért Alapítványon keresztül hamarosan eljut a körösmezői ukrán iskola magyar tagozata kisiskolásainak kezébe.

9. A Norvégiai Magyarok Baráti Köre Csincsele gyermekcsoportja másfél évtizede alakult Oslóban. Célja a magyar nyelv és kultúra ápolása, átadása az itt élő óvodás és kisiskolás gyermekeknek. Megfelelő érdeklődés esetén - rövid megszokítás után - folytatjuk a foglalkozásokat kéthetenként, a délutáni órákban. A részvétel díjtalan. Kérjük a szülőket, hogy jelezzék érdeklődésüket Wollner Mária óvónőnél: marcsi@online.no Tlf: 9162 44 11

10. Február 2.-án tartotta a Norvég Magyar Egyesület (NUFO) szokásos év eleji családi ünnepségét. A színvonalas szórakoztató programot Wolfgang Plagge zongoraművész és Pintyi Kriszta ifjú táncbajnok biztosította. A remek gulyás-vacsora utáni tombolán befolyt összeget idén is a dévai árvák megsegítésére fordítják.

11. Az oslói Magyar Filmklub tavaszi sorozatában Szabó Magda író műkásságával foglalkozunk. A február 9.-én Szabó Magda 75. születésnapján készült interjúból láthatunk részletet, majd az 1959-ben készült *Vörös tinta* című filmről beszélgettünk. Március 1.-én az 1978-as *Abigél* című négyrészes TV sorozat volt a téma. Az esteket Kovács Ferenc vezeti, a házigazda Dávoti Barna.

12. MAGYAR NYELVŰ KATOLIKUS HÍREK, OSLO

Lelki napok március 6-9 között

A húsvéti magyar papi látogatás március 6-9 között volt Oslóban. A már sokaknak ismert Ferling György plébános úr négy napon át állt a szolgálatunkra az alábbiak szerint előre meghirdetett közös alkalmakra. Ezeket kívül egyéni kéréseket is teljesített.

Március 6-án, csütörtökön este 19 órától a St. Sunniva iskola aulájában (Szt. József kápolna mögött) az atya lelki gyakorlatos gondolatokkal vezette be az estét, majd beszélgetéssel folytattuk, és végül csendes szentmisével búcsúztunk.

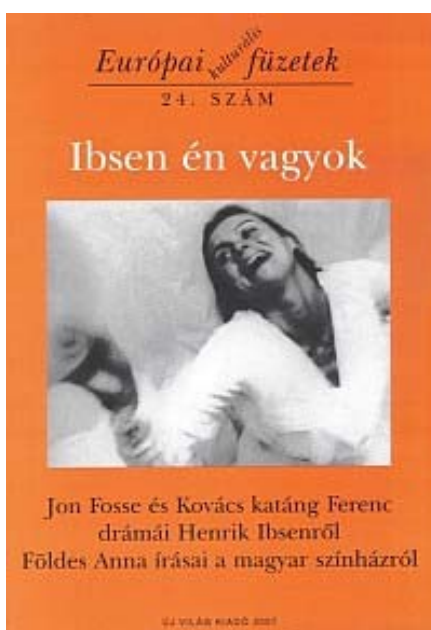
Folytatás a 16. oldalon

Folytatás a 15. oldalról

* Pénteken, 7-én ugyanott, a St. Sunniva iskola aulájában találkoztunk 17, 30-kor. Az előző nap gondolatait folytattuk, majd 19,00-kor szentmise volt a Szt. József kápolnában.

* Szombaton, 8-án a megszokott helyen, a Meninghetssalban (Szt.József kápolnával szemben) 17,00-kor kezdjük a korábbi napokhoz hasonló összejövetelt.

* Vasárnap, 9-én a megszokott időben, délután 14,00-kor volt a magyar nyelvű szentmise a Szent József kápolnában. Utána a St. Sunniva iskola aulájában volt ismét lehetőségünk egy kávé mellett beszélgetni. (FZ)

13. Március 14-én rendezte az Országos Idegen nyelvű Könyvtár *Henrik Ibsenről Jon Fosséig* címmel az Európai kulturális füzetek „Ibsen én vagyok” című számának bemutatóját. Az ankét résztvevői: Földes Anna kritikus; Marton László rendező, a Vígszínház igazgatója; Domsa Zsófia műfordító; Kovács katáng Ferenc író, műfordító. A beszélgetést Mihályi Gábor író, az Európai kulturális füzetek főszerkesztője vezette. Közreműködött Pogány Judit Jászai Mari-díjas, érdemes művész. A kötet két, Ibsenről szóló drámát is tartalmaz Jon Fosse, illetve Kovács katáng Ferenc tollából. http://www.c3.hu/~eufuzetek/index-hun_24.html

14. A norvégia Magyarok Baráti Köre (MBK) március 15-i ünnepségén Szabó Dániel cimbalomművész koncertezett. A műsor után a Magyar Köztársaság oslói Nagykövete adott

fogadást.

15. Bozi Lajos a Magyar Köztársaság oslói nagykövete és Binczki Zsuzsanna meghívására Balázs Elemér triója tartott dzsesszestét 2008. február 15.-én az oslói Koncertiroda stúdiótermében. Fel lépett: Balázs Elemér dob, Balázs József zongora és Soós Márton nagybőgő.

Balázs Elemér gyakran tartózkodik Németországban, ahol a dzsessz-szakma pápájával, a „Number 1” gitáros Snétberger Ferencel dolgozik együtt. *Around the World*, azaz *A világ körül* - címmel megjelent albuma egy szakmai zsűri szavazása alapján a 2000. év legjobb dzsesszlemezévé vált. 2002 óta a Balázs Elemér Groupot vezeti.

16. Március 14.-én a Magyar Köztársaság oslói Nagykövete ünnepi fogadást adott az 1848-49-es magyar forradalom és szabadságharc tiszteletére.

17. Egyszerre két olyan szindarab is fut Oslóban, amit magyar vendégrendező vitt színre. A Szász János rendezte *Døden i Teben* című Ödipus/Jon Fosse előadás az újnórvég nyelvű Norvég Színházban, a Zsámbéki Gábor rendezte *Erasmus Montanus* című Ludvig Holberg darab az oslói Nemzeti Színházban fut márciusban, s előre láthatólag még áprilisban is.

18. Újra indult a képzőművészetre szakosodott, Magyarországon működtetett Artitude portál, ahol Kovács Ferenc tudósításában rendszeres tájékoztatást kapunk a norvégiai képzőművészeti eseményekről is. <http://www.artitude.hu>

Balázs Elemér

www.artitude.hu

19. Április 26.-án az oslói Magyarok Baráti Köre filmestjén Kovács Ferenc tartott előadást a tíz éve elhunyt Gábor Miklós színművész munkásságáról.

„A Zalaegerszegről Fehérvárra költözött, bohém, de a Nyugatot is járató, intellektuális érdeklődésű zsidó mozis sokoldalúan tehetséges kamasz fia jól rajzolt és sikeres szavalója is volt az iskolájának. Mivel külön tanári engedéllyel láthatta az „otthon” bemutatott filmeket, az élmények és sztárfotók hatására eltökélten mozihősnek, méghozzá cowboy színésznek készült.” (Földes Anna)

20. OSLOI MAGYAR NYELVŰ KATOLIKUS HÍREK

A következő magyar misék és lelki napok május 1-4. között zajlottak. Ismét Ferling György plébános úr látogatott el hozzánk.

Program: Május 1-én, Szent József napján, csütörtökön 14 órakor szentmise volt a Szt. József kápolnában (Akersveien 5). A szentmise után a Meninghetssal találkozásra, beszélgetésre, szentgyónásra egész délután a rendelkezésünkre állt. Május 2-án, elsöpénteken este 18 órakor szentmise és szentségimádással egybekötött rózsafüzér volt a nordstrandi kápolnában (St. Elisabethhemmet, Munke-rudveien 52., Nordstand, Oslo). Május 3-án, szombaton délután 16 órától a Meninghetssalban (Akersveien 4) lelki gyakorlaton vehettünk részt. Május 4-én, vasárnap 16 órakor szentmise volt a Szt. József kápolnában. A mise után ismét a Meninghetssalban találkozhattunk Ferling György plébános úrral.

Az Ághegy Oslóban

A Magyar Költészet Napja alkalmából 2008. április 11.-én Oslóban, a Magyar Köztársaság Nagykövetségén volt az Ághegy IV. kötetének a bemutatója. A szép számmal egybegyűlt érdeklődőket Bozi Lajos, a Magyar Köztársaság nagykövete üdvözölte. Az Ághegy alapító Tar Károly üzenetének

átadása után a IV. kötet Norvégiában élő szerzőivel – Borka László, Horváti Eszter, Juhász Gyula, Kozák Katalin, Nádasdy-Farkas Irén és Tomán Monika – Kovács Ferenc szerkesztőhelyettes beszélgetett a kötetben szereplő munkákról, az alkotás folyamatáról, a kötet létrejöttének nehézségeiről. Sulyok Vince, az Ághegy szerkesztőségi tagja rögtönzött kiselőadásában a könyv s az írott szó hagyományos szerepéről s az Internet-irodalom furcsaságairól szolt.

A program alatt a Duna TV stábja felvételeket készített, ami május 16-18.-a között a Norvég Napok keretében jelenik meg a Duna csatornán.

A rendezvény után gazdagon terített asztalhoz, kötetlen beszélgetésre invitálta a megjelenteket

Binczki Zsuzsanna és Bozi Lajos nagykövet úr.

Tudósításunkban Buday Károly

fotóművész felvételeit láthatjuk a késő esti órákba nyúló össze-
jöveteletről.

Varga Péter: Halálom mancsotokba ajánlom

Az aznap reggelre gondolt. Hát igen, kezelt volna mosnia előző este, miután a főzésnél használt spiritusz ráömlött. Így az étellel abból is jutott a gyomrába.

Mennyivel könnyebben kezdődhetett volna a napja! De így... rohanva húzta fagyott, elgémberedett testére a ruháit, s szaladt, hogy egy, a táborból távolabb eső helyen könnyítsen magán. Már akkor fehérre fagytak az ujjai. Sátortársával mennyit nevettek ezen azóta, hogy milyen „lekesen” választotta reggelente a kutyák megejtését, azaz a sátoron kívül eső teendők elvégzését!

...vagy a legelső reggel, közvetlenül az indulás előtt, mikor hiába próbálták társával begyújtani a főzőalkalmatlanságukat. Közel egy óra küszködés és káromkodás után derült csak ki, hogy nem parafin, hanem spiritusz van a

flakonban, amely csak a szerkezet előmelegítésére alkalmas...

Az orkán erejű szél felkavarta a tó jegéről a havat, így a vezérkutyáit is alig látta. A szánokat, egymáshoz kötötték, máskülönben könnyen elveszítették volna egymást. De így már a fékezésnél is egymásra voltak utalva. Csak ha a kiáltás szájról-szájra eljutott a vezetőig, akkor tudott megállni a csapat.

...eszébe jutott a Nap, mely hosszú, sötét, téli hetek után ma először emelkedett a horizont fölé. Sugarai úgy verődtek vissza, törtek meg, hogy a látóhatár másik felén újabb fényes korongot alkossanak, s így együttes erővel elégítsék ki a rájuk éhes szemeket.

Rémült „állj!”- kiáltás jutott el a tudatáig, s adta tovább automatikusan. A csapat megállt. A vezető elhaladt mellette, s hátrasietett. Nemsokára tovább indultak. Később, hazaérkezvén tudta csak meg, hogy elvesztettek egy kutyát. Belegabalyodott a kötelekbe, s mire a csapat meg tudott állni - mire az „állj!” eljutott a vezetőig - már késő volt, s megfulladt.

...erős szembeszélben mentek. Látta, hogy a kutyái - bár előrefele futnak - mégis mintha

hátrafelé haladnának. Nem is értette, hogy maradhatott akkor a szánon. Egy eddig előtte haladó szánt kutyásként, emberestül visszafújt mellettük a szél, bár a kutyák itt is előrefele szedték a lábukat...

Egy bukkanó rázta fel hallucinációijából. Hogy fagyott ujjait folyamatosan mozgatni tudja, csak csuklóval tartotta magát, s ezért most majdnem elvesztette a szánt. Össze kellett szednie magát. Tudta, hogy nem engedheti agyát képzelgésekbe menekülni, mert akkor leesik a szánról. S az - bár egy tizenkét emberből álló csapattal volt úton- vésztes lehet.

„Ezt akartad?! Hát most megkaptad, nesze!” - ordította magában kétségbeesést rejtő gunyoros hangnemben. Nevetett volna, de sála állával, szakállával együtt fagyott kőkemény tömbbé, mely - bár ellehetetlenített szinte bármiféle szájmozdulatot - védelmezte is arcát a jeges széltől.

Az orkán erejű jeges szél gyakran hátulról támadta őket. Kitarató munkájával véresre sebezte a kutyák kevésbé védett hátsó felét. A jég a talpukat vágta. Ha a kutyák úgy döntenek, hogy megállnak és beásák magukat a hóba, kényelmesen átaludhatták volna a vihart. De nem tették.

Mint később az újságokban olvasták, a brit hadsereg is a közelben volt éppen téli hadgyakorlaton. Segélycsapat mentette ki őket a mínusz ötven-ötvenöt effektív hőmérsékletű, orkán erejű viharból.

Erőtleniséget érzett, talán a fagyhalál csábítását, annak minden szépségével és feloldozásával, hogy elengedve magát, terhétől megszabadulva, könnyeden huppanjon a jeges hóba - s a többit az immár megbocsátó, kegyes lelke által irányított agyára bízva. Így a meleg otthon vagy egy forró ölelés boldogságával siklik át a másik világba.

De mégsem engedte el a szánt. Nem azért, mintha hatalmas élni akarás támadt volna benne. Nem is kétszereződött meg ereje természetet legyőzni akaró, tomboló haragjában. Nem is holmi dicsőségért tartott ki. Nem hozott döntést. A szán maradt alatta, azt pedig a jeges hó tartotta meg...

Szerkeszti:
Kovács Ferenc
ferenc.kovacs@media.uio.no

„Az iskolák fölöttébb szükséges voltáról”

A nyugati régióban Svédországban jónak mondható az anyanyelvi oktatás, de az Európai Unióban jobb is lehet. Mert kell! Folytatjuk előző számunkban kezdett sorozatunk. Nevelők, szülők tanulságos hozzászólásait reméljük és várjuk.

Kisrügyek

A Bengtsson családban évek óta szokássá vált, hogy karácsonyeste verset mondanak a gyerekek a csillogó fenyőfa alatt. Ez az ajándékuk az ilyenkor angyal- vagy Mikulás-börbe serénykedett szülőknek.

Tavaly, mert az elsőszülött fiú már betöltötte a tizenkettedik évét, svéd gyermekverset fordítottak magyarra, így volt teljes az ajándék: svédül az édesapának, magyarul az anyának szólt a versmondás.

Benjámín hosszabb verset választott. Emma, aki mielőtt iskolába írták volna, már fújta a Zengő ábécét, rövidebbet választott.

Az idén nagy fába vágták a fejszéjüket a Bengtsson gyerekek: he-tekig tartó aprólékos munkával, a nagytata magyar óráin lefordították *Kányádi Sándor: Nyári alma ül a fán* című versét. Benjámín nem érte be ezzel.

A lundi magyar rádióban évekkal ezelőtt elszavalt versét fordította svédre. Nem gondolt arra, hogy még a majdnem két éves Vilma is száj-tátva hallgatja majd.

Szép, valóban gazdag ajándék volt. Svéd apa- és magyar anya-nyelvüket pallérozó hasznos, örömtelítő munkát végeztek. Hinnünk kell abban, hogy a többnyelvűséghez, a hagyományörzéshez, az anya-vagy apanyelv átörökítéséhez ilyen vagy hasonló tudásgyarapító utak vezetnek. Aki nem hiszi– próbálja ki!

Kányádi Sándor

Nyári alma ül a fán

Nyári alma ül a fán,
fa alatt egy kisleány.
Néz a kislány föl a fára,
s le az alma a kislányra.
Nézik egymást mosolyogva,
lány az almát, lányt az alma.
Gondolkozik mit tehetne,
áll a kislány lábujjhegyre,
nyúlánkozik, ágaskodik,
ugrik, toppan, kapaszkodik.

De az alma meg se moccan,
csak mosolyog a magasban.
És a kislány pityeregve
csüccsen, huppan le a gyepre.
Lomb közt szellő szundít csendben,
de a sírásra fölserken,
sajnálkozva néz a lányra,
és az ágat meglóbálja.
S hull az alma, örömére,
Pont a kislány kötőjébe.

Fordították: **Bengtsson Benjamin Zsolt**
és Bengtsson Emma Margit

Sommar äpplet sitter på trädet

Sommar äpplet sitter på trädet
under trädet sitter flickan i gräset.
Flickan tittar upp på trädet,
äpplet tittar ner på flickan.
Flickan äpplet, äpplet flickan
Tittar leende på varann'
Flickan hänger, flickan står
Sträcker sig, flickan står
på spetsen av sina tår.
hoppa, bränner sina lär

Men äpplet hänger uppe i skyn
för flickan en sorglig syn.
Flickan gråter mycket kräset
Hoppa ner på det gröna gräset
Bland äppelträden sover vinden
Men den väcks av den stora gråten
Om flyckan synd den tycker
Grenen rörs av vindens nycker
Ett äpple faller efter äpple
Ner i glada flickans förkläde

Szabó Lórin

Szél hozott, szél visz el

Köd előttem, köd mögöttem,
Isten tudja, honnan jöttem,
szél hozott, szél visz el,
minek kérdjem: mért visz el?

Sose néztem, merre jártam,
a felhőknek kiabáltam,
erdő jött, jaj, be szép
- megcibáltam üstökét

Jött az erdő: nekivágtam,
a bozótban őzet láttam,
kergettem, ott maradt,
cirógattam, elszaladt.

Ha elszaladt, hadd szaladjon,
csak szeretöm megmaradjon,
szeretöm: a titok
ő se tudja, ki vagyok.

Isten tudja, honnan jöttem,
köd előttem, köd mögöttem,
szél hozott, szél visz el,
bolond kérdi, mért visz el?

Keresett a Pető-módszer Svédországban

Med vinden kom jag, med vinden jag går

Dimma framför och dimma bakom,
Gud vet vart jag går, varifrån kom,
med vinden kom jag, med vinden går,
vill inte fråga: varför den går?

Jag tittar aldrig vart jag åker,
åt molnen ibland jag skriker,
titta på skogen, åj så ren
- och klappar den väldigt lent.

Rusade in i stora skogen,
bakom busken stod rodjuren,
jagade dem, stannade kvar,
klappade dem och borta var.

Om de springer, låt dem springa,
bara min älskling får sin flinga,
Min kärlek är hemligheten,
inte heller hon känner mig än.

Gud vet vart jag går, varifrån kom,
dimma framför och dimma bakom,
med vinden kom jag, med vinden går,
en dum frågar: varför den går?

Översättning/Fordította:
Bengtsson Benjamin Zsolt

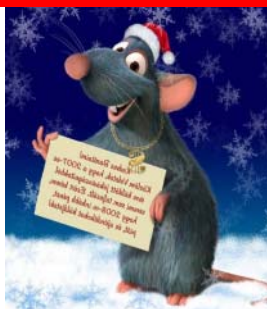
forrás: <http://www.hunsor.se/hirfigyelo> 2008.

Lapunkat üdvözték

Néhány érdekesebb küldemény

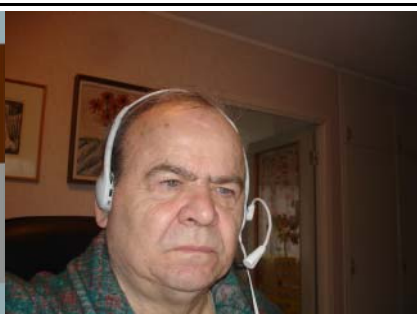

Kellemes karácsonyi ünnepeket
és boldog új esztendőt!

TIBOR © 2006 www.pixtravel.net

Kellemes karácsonyi ünnepeket és
Boldog új évet kíván a
Pallas-Akadémia Könyvkiadó munkaközössége

Az Ághegy Rádió – a skandináviai magyar irodalmi és művészeti lapfolyam hangos kiadása minden szombaton délután 4-től 5- óráig sugározza adását a FM 99,1-es hullámhosszon.

Az Ághegy-Liget Baráti Társaság a LIFS (a lundi bevándorlók egyesületeinek szövetsége) tagjaként hetenként egy óras közvetítésre kapott lehetősége az Öveg Gränsér Rádió keretében. Így az Ajtony László által kezdett magyar rádiózás, amelyet néhány esztendeig Tar Károly szerkesztett és átadott a Lundi Magyar Kultúrfórumnak, az Ághegy Rádió a második magyar nyelvű rádióadás, amelyet a világháló jóvoltából nemcsak Lundban és a város környékén, hanem szerte a nagyvilágban hallgatható a www.lifs.org címről.

Az Ághegy Rádió alapító szerkesztője: **Tar Károly**. Munkatársai egyelőre: Aluuan Gabriella és Lőrinczi Ágnes A Liget Rádiónál segítő Koós András helyett most Embrahim a technikai munkatársa.

Az Ághegy Rádió első tíz adását a szerkesztő számítógépes meghallgatásra alkalmas lemezen is elkészítette és sokszorosította Koós András segítségével. Az érdeklődők postai utánvételt árának fejében levélben (tar.karoly@gmail.com), vagy telefonon (046 145 364) megrendelhetik a lemezt a Magyar Liget és az Ághegy szerkesztőségéből.

A lemez tartalma:

1. A szerkesztő köszöntője • Lőrinczi Ágnes versei • A táncművészet harminc éve - beszélgetés Fodor Bélával, a táncművészet jeles képviselőjével, a LIFS elnökével
2. Beszélgetés Lázár Rozi kristianstadi festőművésszel életéről és képzőművészetéről
3. Emlékezés a Liget Rádió karácsonyi műsorára. • Közreműködik Bengtsson Benjámin és Bengtsson Emma. • Hjalmar Söderberg: Jézus Barabbás című regényét felolvassa Aluuan Gabriella. Fordította Sente Imre: 1. rész • Maros Miklós: Aurora (Északi fény)

című—az Ághegy Rádió jelzésének választott művének ismertetése.

4. Beszélgetés Veress Mária íróval, a stockholmi természettudományi múzeum tudományos munkatársával, életéről és munkásságáról, nemrég megjelent elbeszélés kötetéről.

- Interjú Csillag János kristianstadi feltalálóval és költővel.
- Jézus Barabbás 2. rész

5. Elment Dusa Ödön: Tar Károly visszaemlékezése

- Beszélgetés Dohi Alexel, Dusa Ödön barátjával a kolozsvári előadóművész életéről, az Ifjúmunkás Zseb-színház és a budapesti Lakásszínházról.

6. Március 15.- A szerkesztő írása • Cselényi László, a Duna Televízió elnökének ünnepi beszéde Lundban • Beszélgetés Mayer Hella stockholmi festőművésszel

- Marosi Ilona énekel - Bemutatja Lőrinczi Ágnes
- Jézus Barabbás 3. rész

7. Sente Imre 85 éves – A szerkesztő beszélgetése a neves költővel szülőhelyéről, munkásságáról és az Ághegyről.

- Jézus Barabbás 4. rész
- Ághegy hírek

8. Tóth Kati különleges művészetet tanul Angliában - interjú

- Jézus Barabbás 5. rész

9. Deák Csaba zeneszerző 75 éves bemutatja a szerkesztő

- Neufeld Robert verseit előadja Szacsavay László
- Az Ághegy a Magyar Írószövetségben — felvételtől.

10. Maros Miklós *A bunda* című egyfelvonalos operáját ismerteti a szerkesztő:

- Tar Károly versiből olvas
- Deák Csaba: Glória című nagysikerű műve a magyar rádiókban

Az Ághegy Rádió következő műsoraiból:

11. adás

Beszélgetés Erdős Bartha István nyugalmazott egyetemi tanárral és kutatóval nemrég megjelent *Három ország foglya* című kötetéről

- Jézus Barabbás 6. rész

12. Adás

Tar Károly három versét Csibi Margit a Duna Televízió munkatársa olvassa.

- Dániel Éva a háromdimenziós festmények művésze beszámolója az elmúlt évben megtett világméretű kiállító útjáról

13. adás

• Beszélgetés Szakács Sándor Ferenc az Ághegy Könyvek sorozatban megjelenő, a Biblia évét köszöntő jegyzeteit tartalmazó kötetéről.

- Bemutatjuk Ungváry Tamás stockholmi zeneszerzőt, a bécsi konzervatórium elektronikus zenét tanító nyugalmazott tanárát.

14. adás

Hangos beszámolók az Ághegy IV. kötetének stockholmi és budapesti bemutatóiról.

- Ungváry Tamás elektronikus szerzeményeiből

Tar Károly: Szerenád dobra, cintányérra és más ütős hangszerekre című regényéből részletet olvas a szerző.

Néhányan Ághegy Rádió munkatársai közül

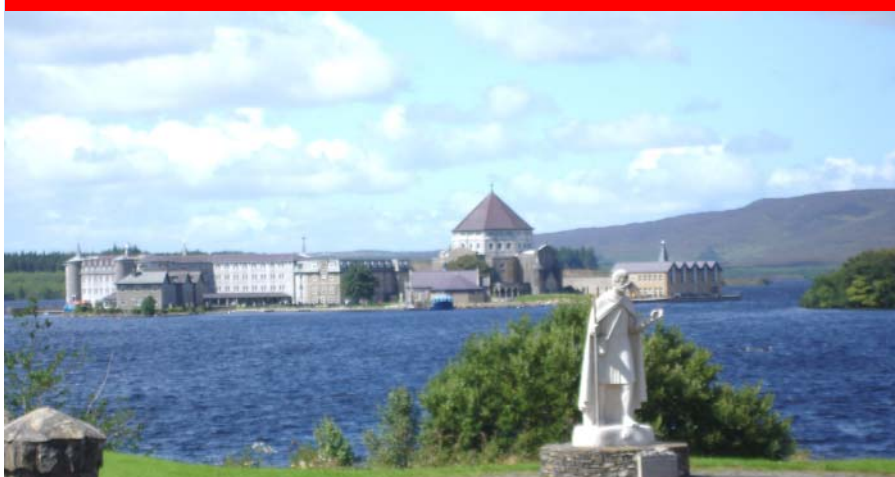
Csibi Margit,
a Duna TV munkatársa

Ungváry Tamás,
zeneszerző

Fahim Ebrahim,
elektronikus

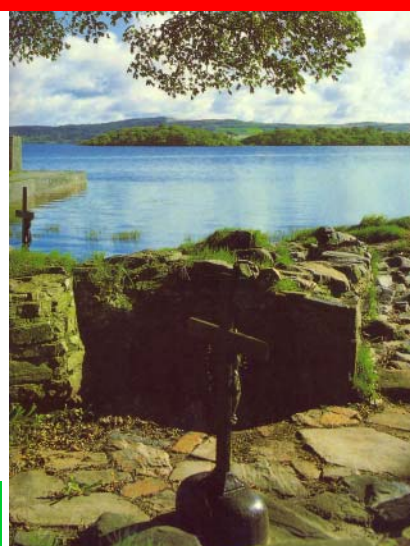

Pokoljáró Tar Lőrinc nyomában

A 2007-es év krónikájához tartozik, hogy alkalmam volt felkeresni egykori őszám, Pásztói Tar Lőrinc írországi zárándokhelyét, az egykor világvéginnek számító Lough Dergben, amely különös kis sziget a Donegal megyében tóvá szélesülő folyóban. Miután Zsigmond királyunk ajánlólevelével és

népes kíséretével Lőrinc lovag évekig bolyongott a világban, 1411 szeptemberében a Szent Patrick purgatóriumba is ellátogatott, és onnan épen szabadulva, látomásait tollba mondta. A kéziratot a British Múzeumban őrzik.

Hozzá hasonlóan, magam is az itteni perjel (prior) engedélyét kértem és

kaptam a látogatásra. Kiderült, hogy hatszáz esztendeje nem járt erre magyar ember. A „Pokol” bejárata eltűnt az elmúlt évszázadokban, a cölöpökre épült, puritánságával lenyűgöző katedrálisban maga a pápa is megfordult. Nagyon kultúralt módon folyik itt a lélegzondozás.

Hogy hírnevünket öregbítsem, a Kultúra Lovagrendje alapítójának üdvözlétével, Mgr Richard Mohan perjelnek ajándékoztam a Magyar

Kultúra Lovagja plakettjét, amit a nagytisztelű úr megkülönböztetett érdeklődéssel és köszönettel fogadott. Eljuttattam hozzá a Duna TV Csíksomlyói Búcsúról készített CD lemezét is. A széklely búcsúhely többszáz- ezres látogatottsága csodálattal töltötte el a neves főpapot.

Hiszem, hogy látogatásom, amelyet Tar Lőrinc kívánságához igazodva, hivatalos írásban rögzített a

perjel, hozzájárulás a Kultúra Lovagrendje hírnevének öregbítéséhez, a magyar kultúra ismertségének kiterjesztéséhez eme távoli országban.

Merthogy - Balassi Bálintot idézve ismét – jó az, ha a lovagok alkalomadtán, nemes céllal „Roppant seregek előtt távol a sík mezőt széllel nyargalják, nézik” és jeles közösségük sokrétű tevékenységét ismertette, hírnevük öregbítése érdekében, kapcsolatainkat a világ legtávolabbi sarkában is bővítik.

Tar Károly mkl.

Szent Patrick szobra mellől indul a gyorshajó a szigetre (fenn); ennyi maradt a Pokol tornácából (jobbra); hivatalos pecséttel ellátott igazolás, hogy őszám nyomában jártam; a perjel átveszi a Magyar Kultúra Lovagja plakettet, csábos képeslap Lough Derg-ről.

A MAGYAROK TÖRTÉNETE - 10

Nagy Lajos becsülete, Toldi Miklós bátorsága és Arany János bűvereje

Lovagias idők jártak azokban az időkben, amikor Lajos királyunk ült a trónon. Talán azért is, mert szívesebben ült a nyeregben, vitézei társaságában, mint a cifra trónteremben, úri szolgálói körében.

Egyszer, amikor Canosa várát ostromolták a magyarok és ostromlétrákat támasztottak a falaknak, a király elsőként lépett az egyik létra fökére.

- Már megbocsásson felséged, de hadd menjek magam előre! – szölt a mellette álló Toldi Miklós, aki akkoriban a legerősebb magyar vitéz hírében állott.

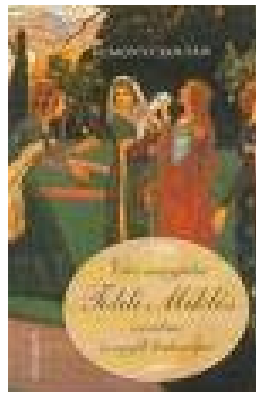
- Bajban a királyé az elsőség – szölt Lajos király, és fürgén kapaszkodott felfelé. Éppen akkor a várvédők nagy köveket gurítottak lefelé. Észrevette ezt Miklós. Nem késlekedett, hirtelen fenébe lépett, és elhárított egy nagyobb követ a király feje fölé, de egy másik mégis lesodorta Lajost. Utána ugrott Miklós, pajzsával védte a közeporban. A sebesült királyt sátrába vitték.

- Engedelmet kérünk – mondták a körülötte forgoló főemberek – a király dolga a kormányzás, nem vitézkedés.

- Tanuljátok meg, hogy a vezető dolga a példamutatás – mondta a király és elmosolyodott.

És nemcsak mondta, hanem tette is a dolgát. Salerno ostromára készsülve gázlót keresett a Szele folyón. Az esőzések miatt megáradt víz mélységét próbálva, Szeredai nevű vitézét biztatta, hogy lovával próbáljon átkelni a folyón. Nézte a megáradt folyót Szeredai, és azt mondta, hogy azon nem lehet átkelni, aztán megpróbálta, de elsodorta a víz lovasától. Akkor a király utána ugratott. Lovaiokról vízbe estek,

ott forogtak az örvényben. De a királynak olyan okos lova volt, hogy gazdáját el nem hagyta. A király egyik kezével lova sörényébe, másikkal a vitéz hajába kapaszkodott, és így megmenekültek, partra jutottak. Nem csoda, hogy ezek után nagy volt a becsülete Nagy Lajos királynak.

És olyan vitézek álltak szolgálatába, mint a nagy erejű Toldi Miklós. Ennek a nagyfalusi születésű derék legénynek sem volt könnyű a sorsa.

Vitézek vonultak a határban, Miklóst kérdezték, merre kell menniük. Ő pedig, nagy csodálkozásukra, félmázsás nyomtató rúddal mutatta az utat. Megpihentek a vitézek, s kötekedő kedvükben dárdáikkal célozgaták az udvar szélére félrehúzó Toldi fiút. Megmérgeződött Miklós. Fogta a keze ügyében lévő kiszolgált malomkővet, és a vitézek közé vetette. Szerencsétlenségére a kő – senki sem tudta, hol áll meg – egy vitéz halálát okozta. Bujdosni kényszerült Miklós, de vitézségét többször is bizonyította. Hol az elszabadult bikát állította meg a szarvánál fogva, hol a kérkedő cseh vitézt tanította mőresre a Duna szigetén. Nem tűrte a sértést a királytól sem Toldi Miklós.

Félrehúzódt az udvartól, Kassa városában élte öreg napjait.

De amikor kopjatörést hirdetett a király Németújhely piacán, s utána küldtek a főurak, nem késlekedett. Barátságát öltött és hatalmas kopjafájával kiemelte a nyeregből olasz ellenfelét. Örvendett a győzelemnek a magyarok királya. Újra udvarába hívta a vitézt, de ott a király apródjainak tiszteletlenségét nem szívesen szenvedte Toldi Miklós. Szókimondó ember lévén, így szölt a király előtt:

- Király, ha nem nézném vitézi voltomat, fejedhez verném héttollú botomat! Másszor megfeddenéd apró kölkeidet, hogy meg nem csúfolnák vitézi fejemet!

Toldi Miklós megharagudván rögvést visszatért Nagyfaluba, ahonnan haláláig ki sem mozdult.

Nagyfalutól pedig nincs messze Szalonta, ahol a legszebben szóló magyar ember, Arany János élt és alkotott. Többek között Toldi Miklós történetét is olyan bűvöletes verssorokba szedte, hogy azt azóta is, költeményét minden magyar gyermeknek ajánlott gyönyörű olvasmányként tartjuk számon, s ajánljuk mindenkor szeretettel olvasóinknak is.

Római magyarázatok

Szakács Ferenc Sándor
sorozata

Mk 1, 40-45

„- Ha akarod, meg tudsz tisztítani engem. (...) - Akarom, tisztulj meg!”

Az Evangéliumban gyakran közelednek leprások az Emberfiához, hogy meggyógyítsa őket. Beteg, elfáradt és megfáradt emberek keresnek megoldást megoldhatatlan(nak hitt) életproblémáikra. „Tisztíts meg engem!” kéri a megtestesült Istent.

„Tisztíts meg engem sebeimtől, adj megoldást a problémáimra, könnyíts a rám nehezedő egzisztenciális nyomáson!” Az Emberfia gondolkodás nélkül gyógyít, de egyúttal azt is hozzáfűzi, hogy a hit gyógyítja meg az elesetteket. Nincs olyan mélysége az emberi létnek, ahonnan ne lehetne visszatérni. Az Emberfiával találkozó leprásoknak szerencsájuk van: visszatérhetnek az életbe.

Modern korunk és az evangéliumi idők között igen erős párhuzam húzódik: a leprások mindkét társadalmat előzőnlík. A modern leprások elfáradt és megfáradt emberek tömegeiként léteznek a társadalomban. Teljesen kizsákmányolva, elbutítva tengetik életüket, és várják egyre elviselhetlenebb lét-problémáikra az egyre csak késlekedő megoldást.

„-Ha akarod, meg tudsz tisztítani engem. (...) -Akarom, tisztulj meg!”

A modern leprások egy globalizációnak nevezett korban élnek, amelynek lételeme a gátlástalan hazudozás, torzítás, mellébeszélés és ezzel egyidőben az egyre nagyobb méreteket öltő deszakralizáció. A modern leprások léte a pénz diktatúrájában manifesztálódik, miközben abban a csalfa tudatban tengetik életüket, hogy szabadok és kultúrájuk az emberiség fejlődésének csúcsa. Mesterséges létmódjukban képtelenek megérteni a körülöttük lezajló társadalmi folyamatok természetét. Munkaerejük olcsósága és fogyasztóerejük határtalansága határozza meg értéküket. Annál értékesebbek, minél olcsóbban és minél többet dolgoznak, majd minél többet és minél gyakrabban fogyasztanak.

A modern leprások élete egy 1989-ben az IMF (a Nemzetközi Valutaalap) székházában elhangzott, három

abszurditáson alapuló léthazuságba van beágyazva. A liberalizálás, deregulálás és privatizálás modern krédója szervesen összekapcsolódik immár sorsukkal. Ebben a létben nem az emberről van szó, hanem a profitról és mindarról, ami ezt a profitot maximalizálhatja. Hogy a modern leprások ezt ne hogy észrevegyék, tervszerűen és tudatosan butítják őket: primitív reality show-k, semmiről nem szóló és tömény butaságot terjesztő talk show-k, színes képekkel és butaságokkal teli bulvártermékek egyaránt sikeresen hozzájárulnak ahhoz, hogy fogyasztódolgozó gépezetté degradálják az embereket, és identitásuktól meg társadalmi kapcsolataiktól teljesen megfosszák őket. A tematizációs hatalom, mely beszívárog és elfoglalja az egyének életterét, eldönti azt, hogy a napi történésekből mi válik hírré, továbbá mi válik nagyon fontos és kevésbé fontos hírré. Hogy a valós folyamatok megértése még távolabb kerüljön a modern leprások tömegeitől, thriller-horror-pornó filmözönnel folytatódik a kiavátás ördögi mesterműve. A liberalizálás, deregulálás, privatizálás összefonódik a napi hazuság-rutinnal.

„-Ha akarod, meg tudsz tisztítani engem. (...) -Akarom, tisztulj meg!”

Az Evangélium nemcsak párhuzamot rejt a jelenlegi társadalom folyamatai és a 2000 évvel ezelőtti történések között, hanem megoldást is kínál.

„Akarom, tisztulj meg!” – mondja az Emberfia. Akarom, hogy megismerd, és komolyan vedd a körülötted lejátszódó folyamatokat, amelyekben fogyasztva – korlátlan hitelfelvétellel – eladósodsz, nem fogyasztva pedig frusztrálódasz, mert nem birtokolhatod azokat az értelmetlen fogyasztási-cikk tömegeket, melyekre semmi szükséged nincs. Akarom, hogy megismerd a körülötted rejlő csapdák természetét, melyekkel kizsákmányolnak, elbutítanak és eltávolítanak az emberi értékektől. „Akarom, tisztulj meg!” A történelem ismétli önmagát.

Mk 2, 13-17

„Nem az egészségesegeknek kell az orvos, hanem a betegeknek, nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket.”

Az Emberfia jól érzi magát a vámosok és a bűnösök társaságában. Nem volt könnyű olyan emberek közé telepedni, akiket a társadalom elítélt és lenézett. De az evangélium most is szemben áll a megszokással. A társadalomban a sztereotípiák gyakran romboló erőként viselkednek. Azért veszélyesek, mert a sztereotipikus látásmód megbénítja az embert, és képtelen a logikus gondolkodásra.

Az Emberfia egyik legfontosabb tanítványát a vámosok közül választja ki Máté személyében. Caravaggio csodálatosan megfesti ezt a jelenetet a *Máté meghívásában*. A vámosok és a bűnösök közé megy, mert jól tudja, hogy az öntelt embereknek már semmi újat nem mondhatna. Csak az receptálja a tiszta gondolatokat, aki tudja magáról, hogy segítségre és állandó megújulásra szorul. Az Emberfia azt is tudja, hogy a vámosok és a bűnösök nem jószántukból csúsztak a társadalom periferiájára, hanem bonyolult társadalmi folyamatok juttatták őket ebbe a kilátástalan helyzetbe.

„Nem az egészségesegeknek kell az orvos, hanem a betegeknek, nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket.”

A magyar társadalom fékezhetetlenül sodródik a szegénység egyre kilátástalanabb mélységei felé. Azt állítani, hogy a szegények a maguk hibájából lettek szegények és a gazdagok a maguk ügyességükből gazdagodtak meg, hatalmas butaság lenne. A magyar emberek többsége munkaerő-tulajdonos, vagyis csak a saját munkaerejére számíthat. Ezen a téren pedig nem nehéz kizsákmányolni őket a „modern” piacgazdaság eszközeivel. Míg kizsákmányolóik – többségükben multinacionális vállalatok – évi 23% profitnövekedésre tesznek szert, addig a magyar munkavállalónak évi 0,7%-kal növekedik a reálbére. Miközben az emberek elszegényednek és adósságsapdákban vergődnek, addig a média bitorlói azt terjesztik, hogy a gazdaság jól működik, de az emberek túlfogyasztanak, pazarolnak és hedonizálnak.

Ergo: meg kell büntetni őket drasztikus megszorításokkal, vagyis reformintézkedésekkel. A hazug propaganda gépezetei jól működnek és elérik, hogy az emberek ne a tényeknek higgyenek (amitől próbálják elzárni őket), hanem a gátlástalan ferdítéseknek. A magyarok szegény tömegei párhuzamba vonhatók az Emberfia kortársaival: a bűnösökkel és a vámosokkal. A társadalmi folyamatoknak köszönhetően az emberi egzisztencia perifériájára szorultak. Reálbéreiket rögzítették a 70-es évek szintjén, feltartóztathatatlanul kifosztják őket. Miközben munkájukért vajmi keveset kapnak, megmérgezik őket az öngondoskodás hamis eszméjével, minnek következtében oktatási, egészségügyi és kulturális szükségleteiket kizárólagosan a piaci árak által meghatározott tarifák kifizetésével tudják kielégíteni.

Az Emberfia vámosok és bűnösök közé telepedve kora társadalmának sztereotípiáira akarta felhívni a figyelmet, és jól érezte magát közöttük. Ellenpéldát szolgáltatott attitűdjével. Modern társadalmunk is sztereotípiákkal telített. Miközben ennek egyharmada roncsársadalommá alakul, ne higgyük el egy percig sem a hamis és hazug propaganda üzeneteit, hanem próbáljuk értelmezni és megérteni, hogy a modern vámosok és a bűnösök az évtizedek óta tartó rendszerváltás / birodalomváltás következtében csúsznak le és szorulnak ki a társadalom perifériájára.

Mt 23, 1-12

„Súlyos és elviselhetetlen terheket kötöznek össze és raknak az emberek vállára, de ők maguk egy ujjukkal sem mozdítják meg azokat.”

(Mt. 23, 3)

Az Emberfia a farizeusokról beszél hallgatóságának. Felhívja követői figyelmét arra, hogy a Mózes székében ülők, vagyis a hatalom csúcán lévők hazudnak, tetteik nem felelnek meg szavaiknak. A társadalom előljárói, akik a nép javát kellene szolgálni, megbízhatatlanok és cselekedeteiket csak azért hajtják végre, hogy lássák őket az emberek. Legnagyobb bűnük, ahogy az Evangélium szavaiból kiderül, hogy hatalmas, olykor elviselhetetlen terhet tesznek az emberek vállára, de ők maguk nem segítenek ezek megoldásában. Az Emberfia tisztán

látja kora társadalmi romlását, és próbálja a körülötte levőket felvilágosítani mindarról, ami történik – s ami rövidebb vagy hosszabb távon mindannyiuk életét elkerülhetetlenül befolyásolja.

A múlt és a jelen között nem nehéz párhuzamot vonni. Korunk vezetői hajszálpontosan úgy viselkednek, mint a kétezre évvel ezelőtti Izrael politikai és vallási elitje. Nincs új a Nap alatt, tartja az ősi mondás. A rendszerváltás utáni húsz esztendő bebizonyította számunkra, hogy társadalmunk urai az egész rendszerváltó-színházat csak azért játszották el, hogy életterünket, anyagi-, erkölcsi javainkat, nemzeti vagyunkat egy új hatalomnak szolgáltatassák ki. Miközben megnyomorítottak minket egy újabb diktatúrával, gúnyosan, kenetteljesen és pökhendien csak ködösítették az igazságot, loptak, csaltak és hazudtak, a nemzetért pedig semmit nem tettek. Nyugodtan állíthatjuk, hogy a magyar nemzet annyira lesüllyedt, és oly értékvesztetté vált, hogy egy esetleges visszatérésre már alig van lehetősége. Az oktatás, a kultúra és az egészségügy jelenlegi kifosztásával (melyet privatizációnak és reformnak neveznek) nemzetünk megkapja a kegyelemdöfést.

Az 1980-as évek végétől beinduló birodalomváltás folyamatába beleszólásunk alig volt. Csak jobb- és baloldaltunk, egymás torkának estünk és hagytuk, hogy belevigyenek bennünket egy olyan kommunikációs maszlagba, melyben – a médiaricsaj következtében – még a problémákat sem tudtuk megfogalmazni kellőképpen, így a megoldásra nem is gondolhattunk. Érzelmileg és értelmileg infantilis tömegek termelődtek ki az elmúlt húsz esztendő alatt, meggyorsítván a nemzet leépülésének folyamatát. Miközben politikai elitünk asszisztálása mellett a nemzet eddig sohasem tapasztalt mélypontra süllyedt, addig az ország kizsákmányolása, életterünk gátlástalan kirablása fokozódott. Az ország eladósodása akkora méreteket öltött, hogy jelenleg az adósságkamat naponta 5 milliárd forinttal növekedik. Nemcsak az ország adósodik és szegényedik el természetesen, hanem polgárainak hatalmas része is. Miközben mindenki veszít, leszámítva a minket kiürítő politikai elitünket, az alatt a magyar társadalom fele roncsársadalommá válik. A helyzet iróniája abban rejlik, hogy míg adót adóra emelnek, újabb és újabb kizsákmányolási faktorokat bevezetve, addig az emberek többsége csak arra figyel, hogy keveseb-

bet veszítsen a szomszédnál, hogy többet tudjon ártani másoknak, mint amennyit neki ártanak.

Miközben ezek a folyamatok feltartóztathatatlanul lejáróznak, addig a fejlődés és reform leple alatt sorsunk megpecsételődik. A nemzet képtelen e tényekkel szembenézni, sőt mi több: elárulja néhány riogatástól megijedve a Trianon óta határainkon kívül szorult nemzettest-részeket. 2004 decemberében kimondta önmagára az evangéliumi ítéletet: „amely nemzet önmagával meghasonlik, nem állhat fent”.

„Súlyos és elviselhetetlen terheket kötöznek össze és raknak az emberek vállára, de ők maguk egy ujjukkal sem mozdítják meg azokat.”

(Mt. 23, 3)

Az Emberfia felhívta a figyelmet arra, hogy kora elitje kiszolgáltatja, és kiüríti a lokális társadalmat a globális római birodalomnak. Éleslátása zavarta kora szűklátókörű politikai- és vallási vezetőit, ezért halálra ítélték. De az általa bírált pusztító folyamat következményeként Krisztus után 79-ben Titusz hadserege teljesen megsemmisítette a „szent” várost és az egész országot. A rombolás folyamata, ha egyszer beindul, akkor nem áll meg, és következményei beláthatatlanok az amúgy is korlátolt gondolkodású vezetők számára, akik ahelyett, hogy értelemben és erényben elől járnának, példát mutatván a rájuk bízott nemzetnek, csalásban, lopásban és félrevezetésben remekelnek. A helyzet, annak ellenére, hogy reménytelennek látszik, mégsem az. A tudás, a józan ész, a gondolkodás lehet a megoldás. Ne féljünk használni ezeket!

Az Ághegy Könyvek sorozatában a KÖZDOK Kiadó kiadásában megjelenő kötetébe gyűjtötte össze e rovatban megjelent írásait munkatársunk.

A könyv rövid ismertetőjét lásd a következő oldalon.

Tóth Ildikó: Múltbenéző, Ághegy Könyvek, KÖZDOK Kiadó, Bp., 2007

Karácsonyi ajándéknak szántam e könyvet azoknak, akik hozzám tartoznak, akiket szeretek... És ajánlom mindazoknak, akik érdeklődéssel hallgatják, amikor a családról, erdélyi életünkről mesélek, hogy gyerekeiknek és unokáiknak megválaszolhassák a „honnan jöttünk, kik vagyunk?” kérdéseket...

Sok szeretettel ajánlom vérségi és szerzett rokonságomnak, barátnőimnek, barátaimnak, hogy többet megtudjanak rólam, gyerekkoromról, családjunkról... Hálásan köszönöm Tar Károly, Svédországban élő kedves kolozsvári íróbarátomnak segítőkészségét, és azt hogy létrehozta a *Magyar Liget* című délsvédországi magyar családi lapot, valamint az *Ághegy* című skandináviai magyar irodalmi és művészeti lapfolyamot, megteremtve a Skandináviában élő magyarul író embereknek és képzőművészeknek – köztük nekem is – a bemutatkozási és közlési lehetőséget, és biztatott svédországi történeteim megírására. Köszönöm, hogy önzetlenül pelenkázta, szerkesztette és számítóképen tördelte ezt a könyvet...

(Részlet a szerző ajánlásából)

Tar Károly: Száraz oázis - színjátéksorozat, Ághegy Könyvek, KÖZDOK Kiadó, Bp., 2008

Talán feltűnt az olvasónak, hogy e kötet alcímeként játéksorozatot írtam, amely, valószínűleg nem éppen gyakori megnevezés, ezért némi magyarázatra szorul. Arról van szó, hogy az itt következő négy, többnyire groteszk színjáték történéseinek ideje a rendszerváltástól máig terjed, s egyféle látélet mindenoldalúan problémás életünkről. Még az is elképzelhető, hogy valamelyik, mondjuk, álombeli színház, egymásután színre viszi mindet, hogy a nézők szüntelen világunk-körbenézése ösztönének és kiapadhatatlan magunkkeresése igényének kedvezzen. Az indíttatást ehhez a játéksorozathoz a *Tótágas* című kétrészes groteszk játékom kedvező fogadtatása adta. Ezt az akkor még kiadatlan, *Tótágas pillanatok* című, egyperces írásaimból összeállított kötetem anyagából, élettársam születésnapjára ajándékként írtam. A darab történetéhez tartozik, hogy ez, a mi generációnknak még oly közeli múlt század kilencvenes éveinek végén, hártavékony papír-másolatokban terjedt, s ismeretlen olvasóim bátor szemvillanásokkal, a még bátrabbak, a nyomatékos „Olvastam!” megjegyzéssel biztattak, futó találkozásainkkor, pedig akkor már, katona fiam rejtélyes halála után, semmitől sem féltem. Aztán Tompa Gábor, már akkor neves rendezőnk, mint később megtudtam, farmerének zsebében csempészte ki a magyar fővárosba a *Tótágast*, ahol a *Színház* folyóirat rögtön közölte. (Részlet a szerző előszavából)

Szakács Ferenc Sándor: Kettészelt lélek - Jegyzetek a Biblia évében, Ághegy Könyvek, KÖZDOK Kiadó, Bp., 2008

Svédországban rengeteg a liget. Helységnevekben, családnevekben elő- vagy utótagként gyakran találkozunk a *lund* kifejezéssel. Az ország második nagy egyetemi városa a dél-svédországi Lund. Az itt megjelenő magyar lap, a Magyar Liget is innen kapta a nevét. A családi lap *Lélegkondozó* című rovatában, még római tartózkodása idejétől kezdve, amikor doktori dolgozatához végzett tanulmányokat a Vatikán közeli Collegium Germanicum et Hungaricum lakójaként, aztán évekig küldte rendszeresen, és küldi a magyar fővárosból jelenleg is, tömör bibliamagyarázatait Szakács Ferenc Sándor. Írásainak kötetbe szerkesztését doktori értekezésének sikeres megvédése és közlése *La migrazione degli ungheresi dalla Transilvania in Romania verso l'Ungheria. Scenari possibili (Az erdélyi magyarok migrációja Romániából Magyarországra. Lehetséges szcenáriók)* valamint az idei *Biblia éve* teszik különösen időszerűvé. Merthogy szerzőnk, többek között olyan, mindig időszerű erkölcsi kérdéseket feszeget írásaiban és a szociológiai felmérések alapján összeállított dolgozatában is, mint a szeretet, a lélek, az idő, a hatalom, a meghasonlás, a társadalmi értékek, a kapzsiság – csupa mindennapi életünk minőségét fémjelző kategória, amelyeket jó, ha naponta ütköztetünk, a régmúlt bölcsességekkel, a bibliában foglalt tudással, hogy az egyre sodróbbá váló élet fogas kérdéseit a magunk és a közjó javára folyamatosan megválaszolhassuk. (Részlet az előszóból)

Halevőknek hasznos tudnivalók.

1. A lazac - norvégül Laks (svédül lax), angolul Atlantic Salmon, latinul *Salmo salar*, vándorló *anadrom* halfaj, észak-Európa tengerparti vizeiben, és a folyótorkolatok közelében él. Az ikráit édesvízben rakja. A legjobb periódus július és augusztus, amikor 5 – 15 kilós halak akadnak horogra. Ebben a periódusban a legnagyobb az esély a 20 kilós királylazac fogására. Az első időszakban sülyedő zsinórral ajánlatos horgászni, június végétől pedig a közepes és az úszó zsinór valamint az apróbb légy a norma. Hideg vízben nagy légytel kell horgászni, olyan közel a halhoz, amennyire lehetséges és mivel a hal mély gubbenőkben "áll" a meder fenekéhez közel, tanácsos sülyedő zsinórt használni. Még ennél is fontosabb az, hogy lassan halásszunk, majdnem lógatva a lazac „állóhelye” fölött. A lazachoz hasonló *anadrom* (vándorló) reprodukcióval szaporodik a "barna" pisztráng és a tengeri pisztráng is. A beltengeri (tavi) "barna" pisztráng neve norvégül Ørret (svédül Öring), angolul Brown trout, latinul *Salmo trutta lacustris*. A tengeri pisztráng neve norvégül Sjørøret (svédül Havsöring), angolul Sea trout, latinul *Trutta morpha trutta*. A két faj között különbség a barnás szín mellett az, hogy az első inkább édesvízi hal, míg a tengeri pisztráng csupán az ívása idején tartózkodik édesvízben. Folyóvízben a tengeri pisztráng éjszaka harap, főleg nedves légyre, a barna pisztráng éjjel-nappal aktív.

2. Norvégiában a különböző források miatt eltérő adatok szerint kb. ezer folyóvízben él lazac. A legjobb lazacvizeknek az északi Finnmark tartomány folyóit és a Közép-Norvégiában levő Trondheim-fjordba ömlő Gaula és Orkla folyókat tartják. A jóval az Északi-sarkkör „fölötti” Finnmarkban a végtelen tundrát átszelő folyók közül az Altaelva és a Tanaelva világhíres a lazacairól. Ha az Altaelva a lazachorgászok Mekkája, akkor a Tanaelva maga a Paradicsom. A 115 kilométer hosszúságban „lazachordozó” Tana folyóban fogják a legtöbb lazacot Norvégiában – tavaly 50 tonna volt az évi „termés”. A legjobb fogással a torkolattól számított 8 kilométeres szakasz kecsegtet.

A Tana folyóban a horgászat vasárnaptól hétfő estéig (hat óráig) tiltott. Ha vasárnap érkezünk, akkor be lehet járni és átvenni/érezni a folyó szívverését. Fel lehet keresni, és meg lehet vizsgálni a folyónak az aktuális vízállástól függő csendesebb folyású szakaszait, vagy ahogy szaknyelven nevezik „pooljait. Azt sem árt tudni, hogy a folyó torkolatához közel eső szakaszán (1-es zóna) naponta húsz botra adnak ki engedélyt. Túljelentkezés esetén sorsolással döntenek el azt, hogy aznap ki az a húsz kiválasztott. Azt sem ért tudni, hogy a horgászni szándékozó külföldiek számára az engedély az országúttól maximum 5 kilométerre fekvő vizekre érvényes. Egyes folyókban pedig mint például a Vastra-Jakobselva csupán norvég állampolgároknak engedélyezett a horgászat.

A Trondheim-fjordba ömlő Stjørdalsälven, Orkla, Forra és Gaula folyók elismerten a legjobb lazacvizek közép-Norvégiában. A folyamok tor-

kolatánál kifogott lazacok mennyiségét évi 54 tonnára becsülik. Azért, hogy több lazac jusson a világ minden részéről (több mint 20 országból) érkező legyező sporthorgász fantasztának, a folyóparttal rendelkező földbirtokosok rávették a profi halászokat arra, hogy vaskos kártérítés ellenében jószántukból lemondjanak a halászatról. Évente 3-4 millió koronára becsülik a felvásárlási költséget.

A svéd határ melletti hegyekből eredő Gaulát tartják a világ egyik legjobb lazacos vizének. Az évi átlagos 15-30 tonnás sporthorgász „termést” csupán a tízszer hosszabb, és kétszer annyi lazacot adó Tana folyó előzi meg Norvégiában. A számos jól horgászható szakasz közül a legismertebb a gyönyörű Long Pool, mely állítólag minden horgász álma, és a híres Bridge Pool, mely minden vízállásnál kitűnő eredményekkel kecsegtet. Kecsegtet, mert a lazachorgászat olyan, mint a lutri: van néhány nyertes és sok-sok vesztes.

Horgászni a rendszerint zsúfolt horgászkempingekben, vagy magánterületeken fekvő partszakaszokon lehet. Exkluzív horgászatot az NFC (Norwegian Flyfishers Club), azaz Norvég Legyezőhorgászok Klubja kínál a Gaula mentén. Az NFC alkalmazottai kompetens, szolgálatkész, angolul jól beszélő profi vezetők.

3. Norvégiában a horgászszezon a három nyári hónapra korlátozódik, azaz június elsejétől augusztus 31-ig. (Kivételes esetekben előfordulhat, hogy tengeri pisztrángra szeptember 15-ig).

Folytatása a 28. oldalon

Folytatás a 27. oldalról

Júniusban elsőnek a nagy, 10 kilót is meghaladó lazacok érkeznek. Július közepén aztán csapatostól érkeznek a *grilse*, őket a tengeri pisztrángok követik.

4. Norvégiában a tenger és a fjordok vizében –azaz sós vízben - engedély nélkül lehet horgászni. A lazacos és a pisztrángos folyóvizekben a 16 és 67 év közötti életkorú horgász állami illetéket fizet, amely egy személynek 210 NOK-ba, gyerekes családnak pedig 430 NOK-ba kerül. (2007-es adat.) Ezenkívül a földbirtokostól – helyesebben „vízbirtokostól” - is engedélyt kell váltania, ami naponta akár több ezer koronába is kerülhet. A külföldről érkezőnek igazolnia kell azt, hogy Norvégiába érkezése után a teljes felszerelését, valamint a vízzel érintkező ruházatát fertőtlenítették. A fertőtlenítés oka a az utóbbi években elterjedt lazacgyilkos

„*Gyrodactylus Salaris*”, a lazac parazitája. Apró, félmilliméteres lény mely a kis karmaival a fiatal lazacra kapaszkodik. A gyroval fertőzött vizekben a lazac akár teljesen kipusztulhat. A *gyro* napokig is megél a nedves csizmán és az orsóban. A fertőtlenítő állomások általában a horgásztelepek mellett, és a benzinkutaknál vannak, ahol potom 150-200 koronáért fertőtlenítő oldatban 10 percig áztatják a felszerelést, és erről igazolást is adnak. Az altai sziklarajzok gyűjteménye az egyedüli történelem előtti időkből származó UNESCO Világörökség Norvégiában. A 6200-2500 évvel ezelőtt keletkezett sziklarajzokra 1972 őszén bukkantak. Azóta négy különböző helyen több mint 5000 figurát és rajtot dokumentáltak. A legnagyobb lelőhely a városszélén fekvő, 1991-ben megnyílt „Új Alta Múzeum” szabadtéri részén van, ahol közel háromezer sziklarajzot lehet megtekinteni. A rajzokon gyakoriak a vadász- és halászjelenetek, és a feltehetőleg rituális aktivitásokban résztvevő emberi alakok. A rénszarvasokat, jávorszarvasokat, medvéket, kutyákat, nyulakat, lazacot és bálnát ábrázoló rajzokból a kőkorszaki vadászok szokásaira és a megélhetésüket biztosító környezetre lehet következtetni.

A 16 ezer lakosú Alta jövedelmi forrása a pala export és az erős gépipar mellett az Altaelvában (Alta folyóban) élő lazacokból származik. A szemet és lelket gyönyörtető szűk völgyben ka-

nyargó Alta folyóba felúszó lazacok átlagos mérete 10 kiló, de a húszkilós súlyt elérő „lazacszörnyetegek” sem ritkák. Ez utóbbiak fogásának a lehetősége évről évre vonzza a horgászokat a „világ végére”. Az első lazacra halászó angol sporthorgászok az 1820-as évek táján jelentek meg az Altaelva partján. Az angol lordok a XIX. Századtól kezdve „átugrottak” a jachtjaikkal az Északi-tengeren, hogy Norvégiában lazacra horgásszanak. A Roxburghe hercegi család tagjai 1863 óta rendszeresen visszatérő látogatók, már amikor nem a Skóciában levő kastélyuk mellett elfolyó Tweed folyóban lesnek lazacra. Az Alta-fjordba ömlő Altaelva csupán 45 kilométeren keresztül lazachordozó: egy festői szépségű, szűk kanyonban vízgyűjtő gát állja a lazacok útját. Harminc évvel ezelőtt valóságos (valósággal) háborús hangulat uralkodott a völgyben a hatóságok és a vízerőmű építésével szemben heves ellenállást tanúsító helybeliek között. Az akkoriban nagy feltűnést keltett harc ugyan eredménytelen volt, de a vándorlásában megzavart lazac

szerencsére nem hagyta el a folyót, és ma az Alta folyót újra a horgászok Mekkájaként tartják számon.

Az Alta-folyón a lazachorgászat joga az Alta Laksefiskeri Interessentskap (ALI) azaz az „Alta lazachalászat Érdekszövetség” kiváltsága. A június elsejétől augusztus 31-ig tartó horgászszезон elején, azaz június 1-től 23-ig az altai lakosok korlátlanul vásárolhatnak engedélyt, amit az „idegenek” csak néhány napra, és korlátozott számban igényelhetnek. A június 23. és augusztus 31. közötti időszakra az ALI kétféle engedélyt bocsát ki: exkluzív engedélyt, és „emberi áron” beszerezhető. Az exkluzív horgászjogot el is felejtethetjük, ezt öt szindikátus vásárolja meg. A szindikátusok a saját törvényeik alapján szabályozzák a tagfelvételt. Tagjaik akár 5000 NOK-ot is lepengetnek egy órát tartó „vízostorozásért”. Mert lazacra csak müléggel szabad horgászni!

Hegedűs Zsolt

Képes- riport szakács- versenyről

A svéd professzionális szakácsok országos bajnokságát a stockholmi városház Kék-termében, a szakma jeles képviselőinek a jelenlétében, január 30-án tartották meg. A százegynéhány jelentkezőből a selejtezők rostáján átjutott hat versenyző három, egymástól független zsűri előtt kellett bizonyítékot tegyen arról, hogy uralja az ételfőzés művészetét. A „módszer zsűri” a Mise en place-t, a másik két zsűri pedig a két versenytémát bírálta el a szín, az illat, az íz, a fűszerezés, az állag valamint az esztétikai megjelenésből kialakuló összbemutató alapján. A versenykiírás értelmében a két versenytéma elkészítéséhez öt óra állt a versenyzők rendelkezésére. Minden percért egy büntetőpontot vontak le, öt perc késés után pedig minden perc késést két pont levonásával büntettek. A zsűritagok egyenként hetven-hetven pontot - az íz élményre 40 pontot, az esztétikai megjelenésre 30 pontot - adhattak. A versenyzők 45 perc alatt kellett receptet komponáljanak a halfogáshoz szükséges „meglepetés” nyersanyagkosár tartalmából, melyben – ahogy az kiderült - a Balti-tengerben és a beleömlő folyókban élő törpemaréna filéje és delikatesz számba menő ikrája, valamint friss zöldségek és rizs, lencse, repce- és mogyoróolaj, ecet, valamint bio-tejtermékek voltak. Az ezüstösen csillogó törpemaréna (*Coregonus Albula*, angolul *vendace*) apró hal, csupán a nagyobb példányok érik el a 25 centimétert. Hasonlít a heringre, csupán a lazacfélékre jellemző zsírszonya üt el tőle.

Az első döntős reggel nyolckor kezdett, öt 15 perces intervallumban követték a többiek. A szemre tetszetős halfogások közül íme egy:

A második fogás alapanyaga az organikusan tenyésztett marhahús volt. Egymás után készültek el a jobbnál jobban kinéző kompozíciók:

Ropogósra sült marhabélszín, tarjából-szalonnából és sárga céklából készült, sült hagymával csúcszott disznósajt (kocsonya) citrommal savanyított szezonzöldség, papsapka gomba, zeller- és mogyorópüré – mindez vörös bormártással és pirított vajjal.

Az Év szakácsa verseny huszonötödik, jubileumi versenyét, és ezáltal a 2008-as Év Szakácsa címet, a tavalyi második helyezett Tom Sjöstedt nyerte.

„A tálalás szépsége és a kifogástalan technika méltó győztest eredményezett” – hangzott a zsűri indokolása.

Variáció káposztára, édesköményre és karfiolra, pirított vajjal ízesített karórépa-püré, tojásrolád ikrával, előzőleg tönkölybúzálsztben (dinkelben) megforgatott, sült törpemaréna torma-alaplével.

Fotó és szöveg:
Hegedűs Zsolt

Tom szabadon választott, organikus marhahúson alapuló fogása:

Négyévenkénti vitorlás- verseny a svéd fővárosban

The Tall Ship's Race

Az 1956 óta négyévenként megrendezett „The Tall Ships' Races” – A magas hajók versenye - elnevezésű

nemzetközi vitorlásverseny mezőnye július 27-én Stockholmba érkezik. Észak Velencéjének a kikötője színpompás hajók árboc- és vitorlarengétegelével népesül be.

A dán Århusból július 9-én startoló, színpompás vitorlás hajók - szám szerint 118 hajó, köztük a 120 méter hosszú Sedov orosz vitorlás - a finnországi Kotkán keresztül érkeznek a svéd fővárosba, ahol háromnapos pihenő vár a 3000 főnyi legénységre. A verseny érdekessége az, hogy a legénység nagy része 15-25 évesek fiatalokból toborozódik, akik a verseny folyamán többször is hajót cserélnek.

A háromnapos pihenő alatt meg lehet látogatni a Királyi palota tővében, az Óváros partjaihoz kikötött vitorlásokat. A legénység Stockholm utcáin és terein rendezett felvonulással, karnevállal, tűzijátékkal és énekes-táncos rendezvényekkel ünnepli a Világifjúsági találkozónak (is) beillő találkozót.

Július 30-án a díszes armádia parádés felvonulással búcsúzik a rakpartokon összegyűlt nézőktől. A verseny utolsó végére, a Stockholm – Szececin szakasz startjára, másnap, július 31-én kerül sor.

Magyar Liget
www.hhrf.org/magyarliget

Főszerkesztő:
Tar Károly
tar.karoly@gmail.com

Munkatársak:

Dr. Békássy N. Albert albert@refnet.cz ; Lőrinczi-Borg Ágnes agnesborg@yahoo.se; Kovács Ferenc ferenc.kovacs@media.uio.no;

Fiókszerkesztőségek:

Stockholm: Hegedűs Zsolt, zsoltson@gmail.com;

Koppenhága: Lázár Ervin, Járkáló és a Látókör tagjai, hamv.laz@get2net.dk;

Malmö: Dr. Szalontai Éva evaszal@axelero.hu ; **Budapest:** Aniszi Kálmán, aniszi_kalman@g51.kibernet.hu

H. Zs.

Az aláírt írásokért a szerzők felelősek.

A szerkesztőség a beküldött írások magyarítását kötelességének tartja. A lapot a magyar egyesületek és jóakaróink sokszorosítják és terjesztik.